

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน พ.ศ. 2562-2564
(Country Strategy 2019-2021)

จัดทำโดย

สำนักนโยบายและแผน

สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน)

กระทรวงการคลัง

สารบัญ

บทที่		หน้า
บทที่ 1	บทนำ	3
บทที่ 2	หลักการจัดทำยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ.	4
บทที่ 3	ราชอาณาจักรกัมพูชา	7
บทที่ 4	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	11
บทที่ 5	สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา	17
บทที่ 6	สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	22
บทที่ 7	ราชอาณาจักรภูฏาน	28
บทที่ 8	สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา	34
บทที่ 9	สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต	38

บทที่ 1

บทนำ

สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) (สพพ.) เป็นหน่วยงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (Development Partner) ของรัฐบาลไทย มีภารกิจและหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Assistance) และทางวิชาการ (Technical Assistance) แก่ประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 7 ประเทศ ได้แก่ ราชอาณาจักรกัมพูชา (กัมพูชา) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (เมียนมา) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เวียดนาม) ราชอาณาจักรภูฏาน (ภูฏาน) สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา (ศรีลังกา) สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต (ติมอร์-เลสเต)

การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ซึ่งถือเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ รัฐบาลได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) โดยได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาว และภารกิจของ สพพ. จะสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยงกับภูมิภาค นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 10 เรื่อง ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา ก็ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของประเทศไทยในด้านความร่วมมือเพื่อพัฒนาความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน Greater Mekong Sub-region (GMS) Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy (ACMECS) Bay of Bengal initiative for Multi-Sectorial Technical and Economic Cooperation (BIMSTEC) Indonesia Malaysia Thailand Growth Triangle (IMT-GT) Association of South East Asian nations (ASEAN) และ Joint Development Strategy (JDS) ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวกำหนดให้ สพพ. เป็นกลไกขับเคลื่อนที่สำคัญในการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จต่อไป

ดังนั้น สพพ. จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ. (พ.ศ.2562-2564) (Country Strategy 2019-2021) ให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ 4 ปี ของ สพพ. (พ.ศ. 2561-2564) ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์หลักของรัฐบาล ทั้ง 2 ยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้นด้วย โดย Country Strategy ฉบับนี้จะเป็นกรอบในการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของประเทศของ สพพ. ที่กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ตามสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อการปฏิบัติงานของ สพพ.

บทที่ 2

หลักการจัดทำยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ.

ปัจจุบัน สพพ. อยู่ระหว่างการปฏิบัติงานภายใต้ยุทธศาสตร์ 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) ซึ่งยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวถือเป็นยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงานของ สพพ. โดย สพพ. ได้จัดทำยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าวให้มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ยุทธศาสตร์ที่ 10 ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง สพพ. (พ.ศ. 2548) และนโยบายด้านการต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงกรอบความร่วมมือต่างๆ ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ 4 ปีฯ ของ สพพ.ดังกล่าวประกอบไปด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลัก คือ

1. **ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาความร่วมมือทางการเงินและวิชาการให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล** โดยมีเป้าประสงค์เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือทางการเงินและทางวิชาการกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง เกิดผลเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ฯ ที่กล่าวได้กำหนดกลยุทธ์ให้มีการจัดทำ Country Strategy และเน้นให้ความสำคัญในการดำเนินงานกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย

2. **ยุทธศาสตร์ที่ 2 บูรณาการกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการร่วมพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน** โดยมีเป้าประสงค์เพื่อให้เกิดบูรณาการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และสอดคล้องกับกรอบความร่วมมือต่างๆ ในอนุภูมิภาคทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ฯ ที่กล่าวกำหนดกลยุทธ์ที่สำคัญโดยการใช้ความร่วมมือตามกรอบทวิภาคีและพหุภาคีในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการปฏิบัติงานมีความก้าวหน้าและไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการใช้ทรัพยากร

3. **ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินเพื่อความยั่งยืนในการดำเนินงาน** โดยมีเป้าประสงค์เพื่อให้มีเงินทุนเพียงพอในการให้ความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและพัฒนานวัตกรรมทางการเงินในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และมีการกำหนดกลยุทธ์ที่สำคัญคือ การแสวงหาแหล่งเงินที่เหมาะสมจากตลาดการเงิน การจัดทำกรอบความยั่งยืนทางการเงินของ สพพ. และการรักษาระดับความน่าเชื่อถือทางเครดิตขององค์กร

4. **ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องและเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงาน** โดยมีเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการทำงานภายในองค์กรและเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรมีประสิทธิภาพสูงในการปฏิบัติงาน และกำหนดกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน และพัฒนาบุคลากรให้เป็นมืออาชีพในการดำเนินงานควบคู่ไปกับก็มีคุณธรรมและจริยธรรม

จากทั้ง 4 ยุทธศาสตร์ของ สพพ. จะเห็นได้ว่า ยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 2 เป็นยุทธศาสตร์หลักที่เกี่ยวข้องเนื่องกับความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น หลักการในการจัดทำ Country Strategy ฉบับนี้ คือ จะต้องมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับทั้ง 2 ยุทธศาสตร์ที่กล่าวข้างต้น เพื่อให้การกำหนด Country Strategy ในแต่ละประเทศสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในทุกระดับของรัฐบาลไทยและ สพพ.

ในการนี้ สพพ. ได้กำหนดให้ Country Strategy เป็นกรอบการดำเนินงานด้านความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านใน 2 ระดับ คือ ความร่วมมือในกรอบพหุภาคี (Multi-lateral

Cooperation) และความร่วมมือในกรอบทวิภาคี (Bilateral Cooperation) โดยกำหนดยุทธศาสตร์ให้ สพพ. เป็นกลไกที่สำคัญของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ สพพ. กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือทั้ง 2 ระดับที่กล่าว ดังนี้

1. การดำเนินงานตามกรอบพหุภาคี โดย สพพ. จะให้ความสำคัญกับกรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคที่สำคัญ คือ

1.1 Greater Mekong Sub-Region Framework (GMS) โดยการปฏิบัติงานของ สพพ. จะดำเนินการตาม Hanoi Action Plan 2018 ซึ่งได้รับความเห็นจากผู้นำประเทศสมาชิกระหว่างการประชุม GMS Summit ครั้งที่ 6 เมื่อเดือนมีนาคม 2561 ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยกรอบ การดำเนินงานที่สำคัญภายใต้แผนงานดังกล่าว คือ Regional Investment Framework 2022 (RIF 2022) ทั้งนี้ ระเบียงเศรษฐกิจที่ สพพ. เน้นให้ความสำคัญในการดำเนินงาน คือ (1) ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) และ (2) ระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor)

1.2 Ayeyawady - Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy (ACMECS) โดยการปฏิบัติงานของ สพพ. จะดำเนินการตาม Bangkok Declaration of the 8th ACMECS Summit ซึ่งได้รับความเห็นจากผู้นำประเทศสมาชิกระหว่างการประชุม ACMECS Summit ครั้งที่ 8 เมื่อเดือนมิถุนายน 2561 ณ กรุงเทพมหานคร และกรอบการดำเนินงานที่สำคัญภายใต้แผนงานดังกล่าว คือ ACMECS Master Plan (2019-2023) ซึ่งกำหนดเสาหลักในการดำเนินงาน 3 ด้าน คือ (1) Seamless Connectivity (2) Synchronized ACMECS และ (3) Smart and Sustainable ACMECS โดย สพพ. จะให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในเสาหลักที่ (1) เพื่อสร้างความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

1.3 กรอบความร่วมมืออื่นๆ ที่สำคัญ เช่น BIMSTEC Mekong-Japan Cooperation Mekong-Lancang Cooperation และกรอบความร่วมมืออื่นๆ ตามนโยบายของรัฐบาล

2. การดำเนินงานตามกรอบทวิภาคี โดย สพพ. ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามกรอบทวิภาคีผ่านการประชุมคณะกรรมการร่วม (Joint Commission for Bilateral Cooperation) กับประเทศต่างๆ และโครงการที่อยู่ภายใต้แผนการดำเนินงานระหว่าง สพพ. กับประเทศเพื่อนบ้าน ในปัจจุบัน (ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2561) สพพ. ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้านไปแล้วเป็นวงเงินรวมทั้งสิ้น 15,742.79 ล้านบาท สามารถสรุปการให้ความช่วยเหลือเป็นรายประเทศได้ ดังนี้

การให้ความช่วยเหลือ	สปป.ลาว		กัมพูชา		เมียนมา		เวียดนาม		รวม	
	โครงการ	ล้านบาท	โครงการ	ล้านบาท	โครงการ	ล้านบาท	โครงการ	ล้านบาท	โครงการ	ล้านบาท
ทางการเงิน	18	12,106.69	3	3,095.91	1	122.90	1	150.00	23	15,475.50
ทางวิชาการ	10	147.00	2	32.00	2	27.00	2	38.00	16	244.00
อบรมถ่ายทอดความรู้	-	-	-	-	-	-	-	-	36	23.29
รวม	28	12,253.69	5	3,127.91	3	149.90	3	188.00	75	15,742.79
ร้อยละ	77.83		19.87		0.95		1.19			

ในส่วนของประเทศภูฏาน ศรีลังกา และติมอร์-เลสเตอร์ ที่ผ่านมา สพพ. ยังไม่มีโครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน มีการดำเนินงานเฉพาะในส่วนของ Capacity Building ผ่านการจัดหลักสูตรฝึกอบรมของ สพพ. เท่านั้น ทั้งนี้ สพพ. ได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานกับแต่ละประเทศตามที่ปรากฏในบทที่ 3-9

บทที่ 3

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับราชอาณาจักรกัมพูชา ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2564

1. สถานการณ์ทางการเมืองและสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

1.1 สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

กัมพูชาปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ เป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทน กล่าวคือ มีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาลและมีอำนาจในการบริหารประเทศ มีรัฐสภาและพวติสภาเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และมีอำนาจตุลาการซึ่งเป็นอิสระจากรัฐบาลทำหน้าที่ ด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศ

ฝ่ายนิติบัญญัติของกัมพูชาใช้ระบบสองสภา ได้แก่

- สมาชิกแห่งชาติหรือรัฐสภา มีสมาชิกทั้งหมด 123 คน ดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี
- พวติสภาหรือสภาสูง มีสมาชิกทั้งหมด 61 คน ได้รับการแต่งตั้งจากพระมหากษัตริย์ 2 คน ตัวแทนรัฐบาล 2 คน และอีก 57 คน มาจากการเลือกตั้ง ดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี หน้าที่ของสมาชิกแห่งชาติ คือ การออกกฎหมาย โดยหลังจากผ่านสภาแล้วจึงเสนอต่อพระมหากษัตริย์ และพระมหากษัตริย์ไม่มีอำนาจในการยับยั้งกฎหมายที่ผ่านสภาแล้ว นอกจากนี้ รัฐสภายังมีอำนาจในการถอดถอนนายกรัฐมนตรี โดยการออกเสียงไม่ไว้วางใจมากกว่า 2 ใน 3

ปัจจุบัน สมเด็จพระราชาธิบดีเดโช ฮุน เซ็น นายกรัฐมนตรีของกัมพูชา ซึ่งปกครองประเทศมา ยาวนานกว่า 30 ปี ได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนกรกฎาคม 2561 โดยคาดว่าพรรคกัมพูชา (CNRP) จะได้คะแนนเสียงและที่นั่งในสภามากขึ้น แต่ก็ยังไม่มากพอที่จะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง และเป็นผู้บริหารประเทศแทน พรรคประชาชนกัมพูชา (CCP) ของนายกรัฐมนตรีฮุน เซ็น ซึ่งได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งพวติสภาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2561 โดยได้รับการเลือกตั้งครบทั้ง 57 ที่นั่ง ดังนั้น จึงเป็นที่ คาดหมายกันว่า นายกรัฐมนตรีฮุน เซ็น จะได้รับการเสนอชื่อเพื่อเป็นนายกรัฐมนตรีและบริหารประเทศไป อีก 5 ปี ดังนั้น การเมืองของกัมพูชาจึงน่าจะมีเสถียรภาพและการดำเนินนโยบายในด้านต่างๆ ทั้ง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการต่างประเทศจะมีความต่อเนื่องและสามารถบริหารประเทศได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

1.2 สภาวะเศรษฐกิจ

กัมพูชาจัดอยู่ในกลุ่มประเทศ Low Income Country และรัฐบาลกัมพูชามีเป้าหมายในการ พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อยกระดับการพัฒนาให้เข้าสู่ Middle Income Country โดยรัฐบาลอยู่ ระหว่างการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติ ระยะที่ 3 ซึ่งมีเป้าหมายประสงค์ในการยกระดับประเทศ ตามนัยที่กล่าว ปัจจุบัน เศรษฐกิจของกัมพูชามีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 6.9 ตลอดช่วง 6 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นดัชนีชี้ให้เห็นว่า ระบบเศรษฐกิจของกัมพูชามีการขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชาได้ดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยนโยบายที่สำคัญ คือ นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม (Industrial Development Policy) ที่มุ่งเป้า พัฒนาระบบอุตสาหกรรมของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า พัฒนาจากอุตสาหกรรมที่เน้นใช้ unskilled

labor ไปสู่อุตสาหกรรม skilled labor เพื่อต่อยอดไปยังอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักรเพื่อการผลิต ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชาดำเนินนโยบายเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยข้อได้เปรียบจากแรงงานที่ยังคงมีค่าจ้างอยู่ในระดับต่ำ และการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีจากประเทศที่พัฒนาแล้ว (Generalized System Preferences: GSP) ทั้งนี้ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของกัมพูชาในปัจจุบัน คือ ประเทศจีน ซึ่งมีมูลค่าการค้าระหว่างกันมากกว่า 4,400 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชายังให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและภาคบริการที่มีการอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 12.5 ต่อปี ซึ่งถือเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ โดยในปี 2561 รัฐบาลกัมพูชาตั้งเป้าหมายที่จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศ 6.1 ล้านคน และเพิ่มเป็น 7 ล้านคน ภายในปี 2563 ซึ่งจากเป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวดังกล่าว รัฐบาลกัมพูชาจึงได้เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวทั้งโรงแรมที่พัก ระบบคมนาคมเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ รวมถึงพัฒนาทักษะด้านการบริการให้แก่บุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับที่	ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ	ปี พ.ศ.			
		2558	2559	2560	2561(e)
1	ประชากร (ล้านคน) ²	15.54	15.78	01.16	16.25
2	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี) ²	7.1	7.0	6.9	6.9
3	การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	18.2	20.2	22.3	24.4
4	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (เหรียญสหรัฐฯ) ²	1,167.7	1,277.7	1,389.6	1,498.8
5	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) ²	1.2	3.0	2.9	3.3
6	อัตราการว่างงาน ²	0.1	0.2	0.3	N/A
7	หนี้รัฐบาลต่อ GDP ²	32.50	33.68	35.13	35.78
8	เงินลงทุนจากต่างประเทศ (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)	1.70	2.29	N/A	N/A
9	ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	-1.69	-1.78	-1.97	-2.61
10	สัดส่วน ODA รายได้ประชาชาติ (ร้อยละ)	4.0	3.9	N/A	N/A
11	เงินทุนสำรองสุทธิ (ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ³	4,391	5,093	6,731	N/A

ที่มา: ¹ World Bank

² International Monetary Fund

³ Asian Development Bank

2. ศักยภาพของประเทศในการกู้เงินและโอกาสการดำเนินงานของ สพพ.

World Economic Forum (WEF) ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) ของกัมพูชาอยู่ในอันดับที่ 94 จาก 137 ประเทศ และเป็นอันดับที่ 8 ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยได้ 3.90 จาก 7 คะแนน ซึ่งค่า GCI มีแนวโน้มดีขึ้น อย่างไรก็ตาม GCI ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 106 โดยได้ 3.1 จาก 7 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานของกัมพูชายังต้องได้รับการพัฒนาอีกเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

ปัจจุบัน สภาวะเศรษฐกิจของกัมพูชามีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยจะเห็นได้จากตัวเลข GDP ที่มีการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.9 ทุกปี ประกอบกับภาระหนี้สาธารณะ (Public Debt) ของประเทศยังคงอยู่ในระดับต่ำเฉลี่ยประมาณร้อยละ 35 ของ GDP ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ยังได้วิเคราะห์ทางด้าน Debt Sustainability ของกัมพูชาพบว่า ภาระหนี้สาธารณะของกัมพูชายังอยู่ในระดับต่ำและมีความเสี่ยงในระดับที่ยอมรับได้ อย่างไรก็ตาม ภาระหนี้ของกัมพูชาอาจมีความเสี่ยงมากขึ้นในอนาคตหากภาวะเศรษฐกิจของกัมพูชาไม่เป็นไปตามการคาดการณ์ ซึ่งรวมถึงตัวเลขการส่งออก จำนวนนักท่องเที่ยว และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (ข้อมูลอ้างอิงจาก IMF Cambodia Debt Sustainability Analysis)

ปัจจุบัน สพพ. ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการแก่กัมพูชาไปแล้วจำนวนรวม 5 โครงการ คิดเป็นวงเงินรวมทั้งสิ้น 3,127.91 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 19.87 ของภาพรวมการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ.

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สพพ. จึงยังคงมีโอกาสดำเนินการด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในกัมพูชาทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยการให้ความช่วยเหลือกัมพูชาในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ จะสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงทางระบบคมนาคมขนส่งระหว่างสองประเทศ และเติมเต็มความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาค สนับสนุนการขยายตัวด้านการค้าขาย การลงทุน และการท่องเที่ยว ลดความเหลื่อมล้ำทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ ทั้งนี้ การให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในกัมพูชาจะต้องมีการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด รวมถึงติดตามสถานะหนี้และเศรษฐกิจในภาพรวมของกัมพูชา เพื่อกำหนดมาตรการที่จำเป็นได้ทันเวลาที่ในกรณีที่เกิดความเสี่ยงในการชำระหนี้ของรัฐบาลกัมพูชาในอนาคต

3. สาขาความร่วมมือระหว่าง สพพ. กับกัมพูชา

3.1 รูปแบบความร่วมมือ

จากข้อมูลที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า กัมพูชายังถูกจัดอยู่ในประเทศที่มีรายได้น้อยและยังต้องการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานอีกเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาและสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค ดังนั้น สพพ. จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับกัมพูชา ดังนี้

3.1.1 ดำเนินยุทธศาสตร์การให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในรูปแบบเงินกู้เงื่อนไขผ่อนปรน (Concessional Loan) ในโครงการที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองประเทศ

3.1.2 ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการในรูปแบบของเงินให้เปล่า (Grant Aid) สำหรับการเตรียมความพร้อมของโครงการ และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่ สพพ. ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

3.2 สาขาความร่วมมือ

3.2.1 สนับสนุนการเชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่งระหว่างสองประเทศ (Connectivity) โดยโครงการในสาขาที่กล่าวจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทยกับกัมพูชา ดังจะเห็นได้จากปริมาณการขนส่งสินค้าที่จะเพิ่มขึ้นตามจุดผ่านแดนถาวรสำคัญ เช่น อร์รัฐประเทศ/ปอยเปต บ้านหาดเล็ก/เกาะกง ช่องจอม/โสมบัต และจุดผ่อนปรนการค้าที่สำคัญต่างๆ ตามแนวชายแดน นอกจากนี้ การพัฒนาในสาขาดังกล่าวจะสนับสนุนการขยายตัวของการลงทุนและการท่องเที่ยว

ระหว่างสองประเทศ และการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยอาจพิจารณาดำเนินโครงการที่สามารถเชื่อมโยงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวด้วย

3.2.2 การพัฒนาเมือง (Urban Development) โดยเน้นพัฒนาเมืองเพื่อให้เกิดชุมชนที่มีศักยภาพและยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเมืองและพื้นที่โดยรอบ เพื่อประชาชนในพื้นที่โครงการมีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.3 การพัฒนาด้านสังคม (Social Development) โดยเน้นพัฒนาโรงเรียนและโรงพยาบาลตามเมืองหลัก และกัมพูชาที่มีความพร้อมที่จะบริหารจัดการต่อไปในอนาคต

4. พื้นที่โครงการ

เพื่อให้การดำเนินงานกับกัมพูชาเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งด้านผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ และการเป็นกลไกของรัฐบาลไทยในการดำเนินนโยบายตามกรอบความร่วมมือต่างๆ สพพ. จึงกำหนดพื้นที่ดำเนินโครงการ โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.1 พื้นที่โครงการซึ่งมีความเชื่อมโยงกับประเทศไทย และ/หรือเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างสองประเทศ และ/หรือเกิดผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทยกับกัมพูชา และ/หรือโครงการที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างไทย - กัมพูชา - เวียดนาม โดยจะเน้นพัฒนาตามจุดผ่านแดนที่มีศักยภาพทางการค้าและสามารถยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวร ที่เชื่อมโยงกับภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย รวมถึงพื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก (Eastern Economic Corridor :EEC) ของประเทศไทย

4.2 พื้นที่โครงการซึ่งตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) หรือพื้นที่เชื่อมโยง หรือโครงการภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS หรือกรอบความร่วมมืออื่นๆ ที่รัฐบาลไทยให้การสนับสนุน

4.3 พื้นที่โครงการซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของกัมพูชา

บทที่ 4

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2564

1. สถานการณ์ทางการเมืองและสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

1.1 สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

สปป.ลาว ปกครองโดยระบบสังคมนิยมประชาธิปไตย มีพรรคการเมืองเดียว คือ พรรคประชาชนปฏิวัติลาว และมีประธานประเทศเป็นผู้นำประเทศ ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของสภาแห่งชาติ โดยล่าสุดในการประชุมใหญ่ หรือการประชุมสมัชชาพรรค (Party Congress) ผู้แทนสมาชิกพรรคทั่วประเทศเมื่อเดือนมกราคม 2559 พันเอกบุนยัง วอละจิต ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการใหญ่พรรคและประธานประเทศคนใหม่ และ ดร.ทองลุน สีสุลิด ได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ของ สปป.ลาว ประมุขของ สปป.ลาว คือ ประธานประเทศ ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของสภาแห่งชาติ โดยได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาที่เข้าประชุม ประธานประเทศมีอำนาจลงนามประกาศใช้กฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบของสภาแห่งชาติ แต่งตั้ง หรือย้ายเจ้าแขวงตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ และให้วีรโทษกรรม เป็นต้น

รัฐธรรมนูญกำหนดให้รัฐบาลเป็นผู้วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดูแลเรื่องการป้องกันประเทศ การทำความตกลงกับต่างประเทศ เสนอบประมาณให้สภาแห่งชาติพิจารณาอนุมัติ (ปีงบประมาณของสปป.ลาวเริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม- 30 กันยายนของปีถัดไป) รวมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานให้สภาแห่งชาติและประธานประเทศทราบ หัวหน้าฝ่ายบริหารคือนายกรัฐมนตรี ซึ่งมาจากการแต่งตั้งของประธานประเทศ โดยผ่านความเห็นชอบของสภาแห่งชาติ วาระของรัฐบาลเท่ากับวาระของสภาแห่งชาติ

การบริหารท้องถิ่นของ สปป.ลาว มี 3 ระดับ คือ แขวง (เทียบเท่าจังหวัด) เมือง (เทียบเท่าอำเภอ) และบ้าน (เทียบเท่าหมู่บ้าน) โดยมีผู้บริหารสูงสุดในแต่ละระดับ ได้แก่ เจ้าแขวง เจ้าเมือง และนายบ้าน ตามลำดับ (แหล่งข้อมูลอ้างอิง: สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์)

1.2 สภาวะเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของ สปป.ลาว เป็นเศรษฐกิจที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (GDP) อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง เฉลี่ยประมาณร้อยละ 7.3 (ช่วงปี พ.ศ. 2557 – 2560) มีจำนวนประชากรประมาณ 6.9 ล้านคน อัตราเงินเฟ้อลดลงอย่างเห็นชัดจากปี พ.ศ. 2557 ที่ร้อยละ 4.2 เป็นร้อยละ 1.3 ในปี พ.ศ. 2558 และคงที่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่ลดลง และผลกระทบจากราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ลดลง ทำให้ผู้บริโภคมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจของ สปป.ลาว พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก โดยเฉพาะการผลิตไฟฟ้าเพื่อการส่งออก การเกษตรและอุตสาหกรรมเหมืองแร่ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมกับนานาชาติมากขึ้น ทำให้ สปป.ลาว กลายเป็นส่วนหนึ่งของ Value Chains ในภูมิภาค ส่งผลให้ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การท่องเที่ยวและการค้ามีปริมาณเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจของ สปป.ลาว ถือว่ามีระดับการขยายตัวสูงที่สุดในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง อาทิ กัมพูชา เมียนมา ไทย และเวียดนาม ระบบเศรษฐกิจมหภาคของ สปป.ลาว ในภาพรวมยังไม่มีเสถียรภาพมากนัก

เนื่องจากการขาดดุลงบประมาณอย่างต่อเนื่อง แม้รัฐบาลจะมีความพยายามแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ อาทิ ปัญหาการจัดเก็บรายได้ของรัฐที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การกระตุ้นและส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้มีความแข็งแกร่ง เป็นต้น

ด้านการค้า ตลาดส่งออกที่สำคัญของ สปป.ลาว อันดับ 1 คือ ไทย รองลงมา ได้แก่ จีน เวียดนาม ออสเตรเลียและเยอรมนี ตลาดนำเข้าที่สำคัญของ สปป.ลาว อันดับ 1 คือ ไทย รองลงมา ได้แก่ จีน เวียดนาม ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับ สปป.ลาว ในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าทั้งสิ้น 209,582.06 ล้านบาท โดยมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ร้อยละ 1.41 ในจำนวนนี้คิดเป็นมูลค่าการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว ทั้งสิ้น 203,330.42 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 97.02 ของมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับ สปป.ลาว ทั้งหมด (แหล่งข้อมูลอ้างอิง: กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร)

ด้านพลังงาน สปป.ลาว มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศเพื่อเป็น Battery of Asia ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านพลังงานของไทยที่จะร่วมกันผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศที่สาม กำลังความสามารถในการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำของ สปป.ลาว เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากประมาณ 600 MW ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2543 เป็นประมาณ 6,000 MW ในปัจจุบัน โดยเป็นการส่งออกมายังไทยเป็นหลัก และคาดว่ากำลังการผลิตจะเพิ่มสูงขึ้นถึงประมาณ 10,000 MW ภายในปี พ.ศ. 2563

ด้านการลงทุน สปป.ลาว เป็นประเทศที่น่าสนใจ นอกจากปัจจัยด้านแรงงานและวัตถุดิบที่มีมาก สปป.ลาว ยังได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรทั่วไป (GSP) จากสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ซึ่งจะยังเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนไทยที่สามารถเข้าไปลงทุนใน สปป.ลาว และได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีนี้ในการผลิตเพื่อส่งออกไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป

ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับที่	รายการ	2558	2559	2560	2561
1	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี)	7.6	7.3	7.0	6.8
2	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) (พันล้านเหรียญสหรัฐ)	11.85	12.56	13.76	14.81
3	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (GNI per capita) (เหรียญสหรัฐ)	1,640.0	1,740.0	2,150	N/A
4	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละต่อปี)	4.1	1.3	1.6	0.8
5	ดุลบัญชีเดินสะพัด (ร้อยละต่อ GDP)	-20.0	-18.0	-14.1	-13.0
6	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) (ร้อยละต่อ GDP)	21.3	16.7	16.8	17.3
7	จำนวนประชากร (ล้านคน)	6.9	7.0	7.2	7.3
8	อัตราการว่างงาน (ร้อยละต่อปี)	1.4	N/A	N/A	N/A
9	หนี้รัฐบาลต่อ GDP (ร้อยละต่อ GDP)	63.04	62.95	61.75	62.60
10	สัดส่วน ODA ต่อรายได้ประชาชาติ (เหรียญสหรัฐ)	72.14	70.69	58.93	N/A
11	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี)	7.6	7.3	7.0	6.8

ที่มา : 1) International Monetary Fund
2) The World Bank Data

3) ADB, Asian Development Outlook 2017, update
4) ADB, Asian Development Outlook 2018

2. ศักยภาพของประเทศในการกู้เงินและโอกาสในการดำเนินงานของ สปป.

ภาพรวมเศรษฐกิจของ สปป.ลาว มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง ในช่วงปี พ.ศ. 2557–2561 สปป.ลาว มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจหรือ GDP อยู่ที่ประมาณร้อยละ 7 ทั้งนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 แนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ สปป.ลาว มีแนวโน้มลดลง เนื่องจาก สปป.ลาว มีการขาดดุลของบัญชีเดินสะพัดเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตัวเลขหนี้รัฐบาลต่อ GDP เฉลี่ยประมาณร้อยละ 60 และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยเป็นผลพวงมาจากความต้องการเพื่อการพัฒนาให้หลุดพ้นจากการเป็นประเทศพัฒนาน้อย (LDC) ทำให้รัฐบาลลาวมีการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศจำนวนมาก เพื่อนำมาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศจีนและองค์กรเพื่อการพัฒนาต่างๆ ทั้งในรูปแบบทวิภาคีและพหุภาคี (ข้อมูลอ้างอิง: IMF Country Report, Lao PDR, February 2017) ซึ่งนโยบายดังกล่าวแม้จะมีความเสี่ยงต่อสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศแต่เพื่อหวังผลประโยชน์จากการหลุดพ้นจากการเป็นประเทศพัฒนาน้อยในระยะยาว โดยรัฐบาลลาวคาดว่าโครงการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ จะช่วยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของ สปป.ลาว

อย่างไรก็ดี การเพิ่มขึ้นของปริมาณหนี้สาธารณะของ สปป.ลาว ส่วนใหญ่มาจากการลงทุนในโครงการก่อสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า เพื่อส่งออกไปขายยังประเทศเพื่อนบ้าน (กำลังความสามารถในการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำของ สปป.ลาว เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากประมาณ 600 MW ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2543 เป็นประมาณ 6,000 MW ในปัจจุบัน โดยเป็นการส่งออกไปยังไทยเป็นหลัก และคาดว่าจะกำลังการผลิตจะเพิ่มสูงขึ้นถึงประมาณ 10,000 MW ภายในปี 2563) รวมถึงโครงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงในภูมิภาค เพื่อขยายปริมาณการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวให้แก่ สปป.ลาว ดังนั้น ในระยะยาวภายหลังจากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ แล้วเสร็จ และการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำเข้าสู่กระบวนการผลิตไฟฟ้าเพื่อขายในเชิงพาณิชย์เต็มรูปแบบ รวมทั้งรายได้จากการขายทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ อาทิ แร่ธาตุ ทองแดง ทองคำ ซึ่งเป็นรายได้หลักของรัฐบาลในปัจจุบัน สปป.ลาว คาดว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อนำมาชำระหนี้จากต่างประเทศได้

ในปีพ.ศ. 2560–2561 World Economic Forum ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) ของ สปป.ลาว อยู่ในอันดับที่ 98 จาก 137 ประเทศ ทั้งนี้ ปัจจัยลบที่เป็นปัญหาต่อการดำเนินธุรกิจใน สปป.ลาว 3 อันดับแรก ได้แก่ การขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ (Inadequately educated workforce) อัตราภาษีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ (Tax rates) และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (Access to financing) นอกจากนี้ GCI ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 102 โดยได้ 3.3 จาก 7 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่า สปป.ลาว ยังคงมีความต้องการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของ สปป.ลาว ดังนั้น สปป.ลาว จึงยังคงมีโอกาสในการดำเนินงานด้านความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาใน สปป.ลาว ซึ่งการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของ สปป.ลาว จะช่วยสนับสนุนนโยบายของไทยด้านการเชื่อมโยงในภูมิภาค สนับสนุนการขยายตัวทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เกิดการกระจายรายได้และลดความเหลื่อมล้ำของประชาชนทั้งในไทยและ สปป.ลาว โดยจะต้องมีการติดตามและตรวจสอบความสามารถในการชำระหนี้ของ สปป.ลาว อย่างเคร่งครัด รวมถึงติดตามสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิด และควรกำหนดมาตรการมารองรับในกรณีที่ สปป.ลาว ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้

ในการนี้ รัฐบาลไทยและรัฐบาลลาวได้เห็นพ้องที่จะจัดทำแผนยุทธศาสตร์ร่วมด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา แผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาไทย-ลาว 2561-2565 (ระยะ 5 ปี) (Thai-Lao Joint Development Strategy: JDS) โดยมีวิสัยทัศน์ของแผน เพื่อให้เกิด “ความเชื่อมโยงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” โดยการพัฒนาความเชื่อมโยงไทย-สปป.ลาว และในภูมิภาค และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่จะนำมาสู่ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสร้างความมั่นคงและมั่งคั่งที่ยั่งยืนให้แก่ไทยและ สปป.ลาว โดยมีสาขาความร่วมมือในด้านต่างๆ ประกอบด้วย (1) การค้าและการลงทุน (2) ความเชื่อมโยงด้านการเงิน (3) การพัฒนาพื้นที่ชายแดน (4) ความเชื่อมโยงในภูมิภาค (5) ความร่วมมือด้านพลังงาน และ (6) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ปัจจุบัน สพพ. ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการแก่ สปป. ลาว ไปแล้วจำนวนรวม 28 โครงการ คิดเป็นวงเงินรวมทั้งสิ้น 12,253.69 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 77.83 ของภาพรวมการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ.

3. สาขาความร่วมมือระหว่าง สพพ. กับ สปป.ลาว

3.1 รูปแบบความร่วมมือ

จากปัจจัยที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า สปป.ลาว มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของไทยในทุกด้าน ทั้งทางด้านการค้า การลงทุน พลังงาน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อีกทั้ง เศรษฐกิจของ สปป.ลาว มีการขยายตัวในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง และมีการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต จึงควรให้ความสำคัญต่อความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจกับ สปป.ลาว เพื่อการเจริญเติบโตร่วมกันในอนุภูมิภาคอย่างมั่นคงและยั่งยืน ดังนั้น สพพ. จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับ สปป.ลาว ดังนี้

3.1.1 ดำเนินยุทธศาสตร์การให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในรูปแบบเงินกู้เงื่อนไขผ่อนปรน (Concessional Loan) ในโครงการที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองประเทศ

3.1.2 ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการในรูปแบบของเงินให้เปล่า (Grant Aid) สำหรับการจัดเตรียมความพร้อมของโครงการ และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่ สพพ. ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

3.2 สาขาความร่วมมือ

3.2.1 ส่งเสริมความเชื่อมโยงคมนาคมขนส่ง (Connectivity) สพพ. ควรพิจารณาโครงการเพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมขนส่งในภูมิภาค โดยเฉพาะการพัฒนาตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ (Economic Corridors) และตามแผนแม่บทด้านความเชื่อมโยงในภูมิภาคภายใต้กรอบ ACMECS การส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างเมืองเศรษฐกิจสำคัญๆ เพื่อให้มีการขยายตัวทางการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวจากไทยไปยังเวียตนามและจีนตอนใต้ โดยเฉพาะเส้นทางหรือเมืองที่อยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (EWEC) และแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (NSEC) อาทิ การพัฒนาเส้นทางหมายเลข 12 ใน สปป.ลาว และการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 (บึงกาฬ-บอลิคำไซ) และอาจพิจารณาดำเนินโครงการที่สามารถเชื่อมโยงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวด้วย

3.2.2 **ด้านพลังงาน (Energy)** ส่งเสริมโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยสนับสนุนความร่วมมือในการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าร่วมกันระหว่างไทย-สปป.ลาว อาทิ โครงการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าเพื่อเชื่อมโยงมายังประเทศไทย

3.2.3 **ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่และเมือง (Urban Development) และการพัฒนาพื้นที่ชายแดน (Border Area Development)** สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคที่สำคัญตามเมืองเศรษฐกิจสำคัญ และเมืองที่อยู่บนระเบียงเศรษฐกิจ (Corridor Towns) ใน สปป.ลาว รวมถึงการพัฒนาเมืองชายแดนที่อยู่ติดกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจตามแนวระเบียงเศรษฐกิจให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม อาทิ การพัฒนาระบบประปา ระบบไฟฟ้า ถนน สนามบิน เป็นต้น

3.2.4 **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)** สนับสนุนโครงการหรือการฝึกอบรมระยะสั้นให้แก่บุคลากรภาครัฐ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาของ สพพ. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างความเข้าใจและการตระหนักถึงความสำคัญของโครงการ และเกิดการบริหารจัดการโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

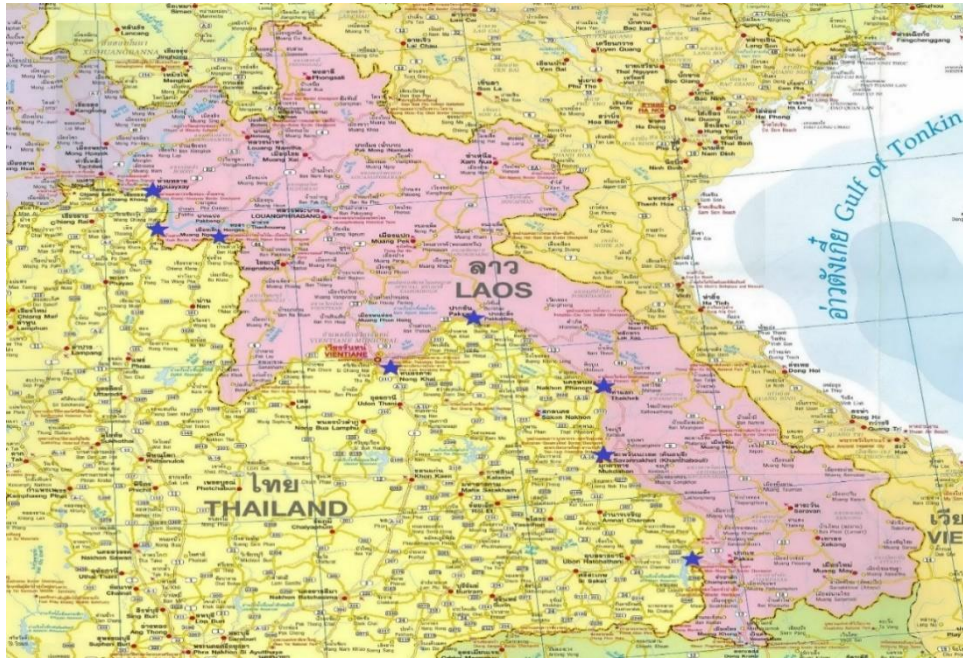
4. **พื้นที่การดำเนินโครงการ**

เพื่อให้การดำเนินงานระหว่าง สพพ. กับ สปป.ลาว เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในด้านผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ และการเป็นกลไกของรัฐบาลไทยในการดำเนินนโยบายตามกรอบความร่วมมือต่างๆ สพพ. จึงกำหนดพื้นที่ดำเนินโครงการ โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.1 **พื้นที่โครงการซึ่งมีความเชื่อมโยงกับประเทศไทย และ/หรือ เชื่อมโยงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างสองประเทศ และ/หรือเกิดผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทยกับ สปป.ลาว และ/หรือโครงการที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างไทย - สปป. ลาว - เวียดนาม หรือไทย - สปป. ลาว - จีน** โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาจุดผ่านแดนที่มีศักยภาพทางการค้าและสามารถยกระดับให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร การก่อสร้างสะพานมิตรภาพเชื่อมโยงระหว่างประเทศ การเติมเต็ม Missing Link เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค

4.2 **พื้นที่โครงการซึ่งตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจ GMS และพื้นที่เชื่อมโยง หรือโครงการภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS หรือโครงการภายใต้กรอบความร่วมมืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง**

4.3 **พื้นที่โครงการซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของ สปป.ลาว เช่น การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว สนับสนุนความเชื่อมโยงของ Value Chain ซึ่งก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อภาคธุรกิจของทั้งประเทศไทยและ สปป.ลาว**

บทที่ 5

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ระหว่างปี 2562-2564

1. สถานการณ์ทางการเมืองและสถานะเศรษฐกิจของประเทศ

1.1 สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

เมียนมามีระบอบการปกครองแบบสาธารณรัฐ โดยมีรัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสภาประชาชน สภาชาติพันธุ์และสภาท้องถิ่น สมาชิกรัฐสภามาจากการเลือกตั้ง โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขและหัวหน้ารัฐบาล จากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2558 พรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy: NLD) ซึ่งนางออง ซาน ซู จี เป็นหัวหน้าพรรคได้เป็นผู้นำในการจัดตั้งรัฐบาล และมีนโยบายที่เน้นการสร้างความมีเอกภาพ ความปรองดองในชาติ การยุติความขัดแย้งภายในประเทศ และมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวเมียนมา จากนโยบายที่กล่าว โครงการพัฒนาที่มีผลกระทบต่อประชาชน หรือก่อให้เกิดความขัดแย้งจะถูกระงับไว้ก่อน

ล่าสุดเมียนมาได้จัดทำนโยบาย Development Assistance Policy (DAP) ซึ่งเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของทั้งฝ่ายเมียนมาและหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา/ หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา โดยมีเป้าหมายที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ของการพัฒนา และนวัตกรรมทางการพัฒนา รวมถึงความโปร่งใส ตรวจสอบได้ของกระบวนการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนา นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการพัฒนาที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนชาวเมียนมา และการเพิ่มขีดความสามารถของสถาบันต่างๆ ในทุกระดับ ซึ่งการดำเนินโครงการความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาต้องเป็นไปในทางที่สนับสนุนให้เมียนมาบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

นโยบาย DAP ได้ระบุหลักการสำหรับการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา (Principles for Partnerships) ไว้ดังต่อไปนี้ 1. คำนึงถึงผลลัพธ์เป็นอันดับแรก (Outcome First) 2. ไม่ก่อความเสียหาย/ความขัดแย้งให้กับประชาชนชาวเมียนมา (Do No Harm) 3. สร้างความร่วมมือ (Collaboration) 4. ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) 5. ความสอดคล้องกันในกระบวนการขั้นตอนระหว่างหน่วยงานของเมียนมา (Consistency) 6. หน่วยงานของเมียนมาและหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาควรดำเนินการตาม DAP (Reciprocity) ทั้งนี้ หากเป็นโครงการที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐและหลักการใน DAP เป็นโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับประชาชนเมียนมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชนกลุ่มน้อย หรือมีผลกระทบกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ โครงการนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว

1.2 สถานะเศรษฐกิจ

เมียนมามีเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนความเป็นเอกภาพ และการปรองดองภายในชาติ การพัฒนาเศรษฐกิจที่สมดุลทั่วทั้งประเทศ การเสริมสร้างโอกาสสำหรับประชาชนรุ่นใหม่ที่มีทักษะความสามารถที่เป็นประโยชน์สำหรับประเทศ รวมถึงการสร้างระบบเศรษฐกิจที่ดำรงไว้ซึ่งผลลัพธ์ทางการพัฒนาที่เป็นบวก ผ่านความร่วมมือของประชาชนทุกภาคส่วน

นโยบายหลักด้านเศรษฐกิจ 12 ประการของเมียนมา ประกอบด้วย 1) การขยายแหล่งเงินทุน/บริการทางการเงินที่มีการจัดการอย่างโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ 2) การปรับปรุงการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งมีผลต่อการจ้างงานและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ 3) การส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีความสำคัญเร่งด่วนต่อการพัฒนาประเทศ เช่น การผลิตกระแสไฟฟ้า ถนน ท่าเรือ และการสร้างระบบบำบัดประจําตัวประชาชน รวมถึงการพัฒนาไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล 5) การสร้างโอกาสทางอาชีพให้ประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 6) การสร้างรูปแบบทางเศรษฐกิจที่มีความสมดุลระหว่างภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรม ที่สนับสนุนการพัฒนาองค์รวม 7) การพัฒนาภาคเอกชนโดยเปิดเสรีการประกอบธุรกิจและส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ 8) การพัฒนาเสถียรภาพทางการเงินผ่านระบบการเงินซึ่งสนับสนุนการพัฒนาภาคครัวเรือน ภาคเกษตรกรรมและภาคธุรกิจในระยะยาว 9) การสร้างเมืองที่มีความยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยกกระดับการบริการของรัฐ เพิ่มพื้นที่สาธารณะและรักษามรดกทางวัฒนธรรม 10) การพัฒนาระบบภาษีที่มีประสิทธิภาพและยุติธรรม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับรัฐบาล รวมถึงคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล 11) การสร้างระบบ และกระบวนการที่สนับสนุนทรัพย์สินทางปัญญา และ 12) การพัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประชาคมอาเซียน

เมียนมาเป็นประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูง โดยมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี การบริโภคภาคเอกชน (Private Consumption) มีอัตราส่วนเกือบร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ซึ่งการบริโภคสินค้าคงทน (Durable goods consumption) อาทิ โทรทัศน์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ จักรยานยนต์ ได้ผันแปรตามการเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายภาคครัวเรือน (Household expenditures) ในสัดส่วนที่สูงถึง 1:3 โดยหากการใช้จ่ายภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1 จะส่งผลให้มูลค่าการบริโภคสินค้าคงทนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 3 แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นในอำนาจซื้อของประชาชนชาวเมียนมา ตลอดจนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (World Bank. The Myanmar Economic Monitor)

สินค้าส่งออกที่สำคัญของเมียนมาคือ ก๊าซธรรมชาติ และเครื่องนุ่งห่มโดยคิดเป็นสัดส่วนเกือบร้อยละ 50 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ในด้านการนำเข้าสินค้ามีการขยายตัวในอัตราที่สูงกว่าการส่งออก จึงส่งผลให้เมียนมาขาดดุลบัญชีเดินสะพัดมาอย่างต่อเนื่องประมาณร้อยละ 6 ของ GDP ทั้งนี้ การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดมีแนวโน้มลดลงในอนาคต หากภาคส่งออกพัฒนาขีดความสามารถได้เต็มที่

รัฐบาลเมียนมายังคงดำเนินนโยบายเปิดรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) โดยประเทศที่มีการลงทุนสูงสุดคือ จีน สิงคโปร์ และไทย ทั้งนี้ FDI ด้านการผลิต (Manufacturing) มีมูลค่าการลงทุนมากกว่า 1 พันล้านเหรียญสหรัฐต่อเนื่องทุกปีตั้งแต่ปี 2013 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักลงทุนต่างประเทศมีมุมมองที่เป็นบวกต่อเศรษฐกิจของเมียนมา

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นเศรษฐกิจของเมียนมาอยู่ในสถานะที่เติบโตอย่างรวดเร็ว รัฐบาลเมียนมากำลังดำเนินการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนวางรากฐานประเทศเพื่อรองรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคม ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุน

จากข้อมูลที่กำลังข้างต้น สพพ. จึงสามารถมีบทบาทในการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาของเมียนมาได้ เนื่องจากเมียนมายังขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาประเทศ และเมียนมายังมีความปลอดภัยต่อสถานะความเสี่ยงของการประสบปัญหาภาวะหนี้ตามนัยที่กำลังข้างต้น อย่างไรก็ตาม สพพ. ต้องดำเนินงานภายใต้หลักการของนโยบาย DAP ที่เน้นการได้รับประโยชน์และคำนึงถึงผลกระทบของประชาชนเมียนมาเป็นสำคัญ รวมถึงต้องดำเนินการภายใต้ระบบประเทศที่เมียนมากำหนด ซึ่งโดยปกติ สพพ. ก้อนุญาตให้ประเทศผู้รับความช่วยเหลือใช้ระบบประเทศในขั้นตอนการจ้างที่ปรึกษาควบคุมงานก่อสร้าง และผู้รับเหมาก่อสร้าง ซึ่งแตกต่างจากหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอื่นๆ ที่มีระเบียบการจัดจ้าง รวมถึงข้อกำหนดทางด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ ของตนเอง

3. สาขาความร่วมมือระหว่าง สพพ.กับเมียนมา

3.1 รูปแบบความร่วมมือ

จากการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการพัฒนาประเทศ รวมถึงการมีนโยบายที่มุ่งพัฒนาประชาชนของเมียนมา รวมถึงข้อเท็จจริงที่เมียนมาเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความใกล้ชิดและมีพรมแดนติดกัน รวมถึงการดำเนินโครงการเชื่อมโยงในรูปแบบต่างๆ จะเกิดผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างสองประเทศ ดังนั้น สพพ. จึงกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับเมียนมา ดังนี้

3.1.1 ดำเนินยุทธศาสตร์การให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในรูปแบบเงินกู้เงื่อนไขผ่อนปรน (Concessional Loan) ในโครงการที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองประเทศ

3.1.2 ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการในรูปแบบของเงินให้เปล่า (Grant Aid) สำหรับการเตรียมความพร้อมของโครงการ และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่ สพพ. ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

3.2 สาขาความร่วมมือ

3.2.1 สาขาการพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม เพื่อสนับสนุนการขยายโครงข่าย และปรับปรุงเส้นทางคมนาคมทางบก เชื่อมการเดินทางและการขนส่งระหว่างไทยกับเมืองสำคัญของเมียนมา รวมถึงการเชื่อมต่อไปยังเอเชียใต้และจีนตอนใต้ได้ในอนาคต ภายใต้การเชื่อมโยงตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ (GMS Economic Corridor) และอาจพิจารณาดำเนินโครงการที่สามารถเชื่อมโยงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวด้วย

3.2.2 สาขาการพัฒนาพื้นที่และเมือง สนับสนุนการพัฒนาเมืองคู่ค้าในสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็น อาทิ ไฟฟ้า ประปา ถนน ในพื้นที่เมืองที่อยู่บนระเบียงเศรษฐกิจ (Corridor Town) และเมืองคู่แฝด เพื่อให้มีความพร้อมและเอื้ออำนวยต่อการค้า และการลงทุนของนักลงทุนเมียนมาและไทย

3.2.3 สาขาพลังงาน สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านพลังงานไฟฟ้า เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า และรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในพื้นที่เมืองอย่างยั่งยืน ปลอดภัย และทวาย และพื้นที่เชื่อมโยง รวมถึงการเชื่อมโยงระบบพลังงานระหว่างไทยกับเมียนมา

3.2.4 สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ โดยการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และเทคโนโลยีแก่บุคลากร เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในองค์ความรู้ของไทย

4. พื้นที่โครงการ

เพื่อให้การดำเนินงานกับเมียนมาเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งด้านผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ และการเป็นกลไกของรัฐบาลไทยในการดำเนินนโยบายตามกรอบความร่วมมือต่างๆ สพพ. จึงกำหนดพื้นที่ดำเนินโครงการ โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.1 พื้นที่โครงการซึ่งมีความเชื่อมโยงกับประเทศไทย และ/หรือเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างสองประเทศ และ/หรือเกิดผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทยกับเมียนมา และ/หรือโครงการที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างไทย – เมียนมา – อินเดีย โดยเน้นการพัฒนาในพื้นที่เชื่อมโยงแม่สอด/เมียวดี และกาญจนบุรี/ทวาย

4.2 พื้นที่โครงการซึ่งตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และพื้นที่เชื่อมโยง หรือโครงการภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS หรือโครงการภายใต้กรอบความร่วมมือ BIMSTEC หรือกรอบความร่วมมืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.3 พื้นที่โครงการซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของเมียนมา

บทที่ 6

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระหว่างปี พ.ศ. 2562–2564

1. สถานการณ์ทางการเมืองและสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

1.1 สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

เวียดนามปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม (Communist State) โดยพรรคคอมมิวนิสต์ (Communist Party of Vietnam: CPV) เป็นสถาบันการเมืองที่มีอำนาจสูงสุด ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในการปกครองประเทศ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานในการร่างกฎหมายและปกครองทั่วไป มีประธานาธิบดีเป็นผู้นำประเทศ ประธานาธิบดีทำหน้าที่ดูแลนโยบายของรัฐ การทหาร และการรักษาความสงบภายในประเทศ และมีสถาบันที่สำคัญคือ รัฐบาล ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีและรับรองโดยสภาแห่งชาติ มีวาระ 5 ปี โดยประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ พล.ต.อ.ตรัน ญ่าย กว่าง (Tran Dai Quang) และนายเหงียน ซวน ฟุก (Nguyen Xuan Phuc) เป็นนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของเวียดนาม เมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2559 ในการประชุมสมัชชาตัวแทนสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ครั้งที่ 12 ได้มีการเลือกตั้งเลขาธิการใหญ่และกรรมการกรมการเมือง คณะกรรมการกลางพรรคเวียดนามชุดใหม่ โดยนายเหงียน ฝู จ่อง เลขาธิการคณะกรรมการกลางพรรค ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งอีกครั้งเป็นสมัยที่ 2 จึงคาดว่า การดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามแนวนโยบาย “โด่ย เหมย” (Doi Moi) จะยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เวียดนามเป็นประเทศที่มีเสถียรภาพทางการเมือง มีเอกภาพสูง และมีการกระจายอำนาจ

เวียดนามแบ่งออกเป็น 59 จังหวัด และ 5 เขตเมือง หรือเรียกว่า นคร (Can Tho, Da Nang, Hai Phong, Ha Noi, Ho Chi Minh) การเมืองของเวียดนามมีเสถียรภาพ เนื่องจากมีพรรคคอมมิวนิสต์เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุด ผูกขาดการขึ้นนำภายใต้ระบบผู้นำร่วม (collective leadership) ที่คานอำนาจระหว่างกลุ่มผู้นำ ได้แก่ 1) กลุ่มปฏิรูป ที่สนับสนุนการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ นำโดยอดีตนายกรัฐมนตรี ฟาน วัน 2) กลุ่มอนุรักษ์นิยม ซึ่งต่อต้านหรือชะลอการเปิดประเทศ เพราะเกรงภัยของ “วิวัฒนาการที่สันติ” (peaceful evolution) อันเนื่องมาจากการเปิดประเทศ และ 3) กลุ่มที่เป็นกลาง ประนีประนอมระหว่างสองกลุ่มแรก นำโดยอดีตนายกรัฐมนตรี เจิ่น ดึ๊ก เลือง ส่งผลให้รัฐบาลเวียดนามต้องปรับแนวทางการบริหารประเทศให้ยืดหยุ่นและเปิดกว้างมากขึ้น

1.2 สภาวะเศรษฐกิจ

รัฐบาลเวียดนามยังคงดำเนินนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ “โด่ย เหมย” (Doi Moi) โดยมีรูปแบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมและรวมศูนย์ที่รัฐบาลกลาง เป็นการปฏิรูปเศรษฐกิจจากระบบการวางแผนจากส่วนกลางไปสู่ระบบเศรษฐกิจกลไกตลาด นับตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา ซึ่งมุ่งเน้นการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคม เพื่อลดการผูกขาด รวมทั้งความพยายามในการเปิดประเทศ โดยการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) และองค์การการค้าโลก (WTO) ประกอบกับการปฏิรูประบบเศรษฐกิจ

ภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง) ปี พ.ศ. 2558 เป็นปีที่เวียดนามมีการลงนามข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) กับหลายประเทศ อาทิ เกาหลีใต้ สหภาพยุโรป ซึ่งจะช่วยส่งเสริมภาคการส่งออกของเวียดนามยิ่งขึ้น

เวียดนามเป็นประเทศหนึ่งที่มีระบบเศรษฐกิจมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 6 ต่อปี อีกทั้งเป็นตลาดขนาดใหญ่ มีจำนวนประชากรประมาณกว่า 90 ล้านคน และกว่าร้อยละ 60 อยู่ในวัยทำงานและมีกำลังซื้อสูงขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เวียดนามยังคงดำเนินนโยบายการขยายความสัมพันธ์กับต่างประเทศแบบรอบด้าน เพื่อผลประโยชน์ในทางการเมืองและเศรษฐกิจ กล่าวคือ ในทางการเมืองเพื่อถ่วงดุลกับประเทศจีนในสถานการณ์ทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะการกระชับความสัมพันธ์กับชาติมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ ญี่ปุ่นและรัสเซีย นโยบายด้านเศรษฐกิจ นโยบายการเปิดเสรีทางการค้าและการให้ความสำคัญกับการทำข้อตกลงทางการค้าในระดับทวิภาคีกับประเทศต่างๆ เพื่อรักษาเสถียรภาพในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง เวียดนามจะได้รับประโยชน์จากการโยกย้ายฐานการผลิตเพื่อการส่งออกของจีน อันเป็นผลสืบเนื่องจากความได้เปรียบของเวียดนามทั้งการมีเสถียรภาพทางการเมือง ระบบเศรษฐกิจมหภาค และการลงทุนจากต่างประเทศมีแนวโน้มพัฒนาอย่างมีเสถียรภาพ รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในข้อตกลงการค้าที่สำคัญของเวียดนาม กองทุนการเงินระหว่างประเทศได้คาดการณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนามจะยังอยู่ในระดับดีอย่างต่อเนื่อง โดยมีแรงส่งหลักจากการบริโภคภายในจากการเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลาง การฟื้นตัวของภาคการเกษตร ภาคการผลิตและการส่งออกสินค้า (แหล่งข้อมูลอ้างอิง: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์)

เวียดนามตั้งเป้าหมายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ทันสมัยภายในปี พ.ศ. 2563 รัฐบาลมีนโยบายกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับสูงควบคู่กับการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นไปที่แผนพัฒนาประเทศระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2559–2563) ควบคู่ไปกับการพัฒนาเชิงสถาบัน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งเพิ่มสัดส่วนและบทบาทของเอกชนในรัฐวิสาหกิจ การบูรณาการกับเศรษฐกิจทั้งของภูมิภาคและของโลก เวียดนามได้ใช้มาตรการเพื่อเพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเข้มงวด โดยมีเป้าหมายให้มีการเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ 6 – 7 ต่อปี ควบคุมอัตราเงินเฟ้อให้ต่ำกว่าร้อยละ 4 ผลักดันการปฏิรูปการลงทุนภาครัฐให้เป็นบริษัทหุ้นส่วน ปรับโครงสร้างงบประมาณและหนี้สาธารณะ แม้ปริมาณหนี้สาธารณะของเวียดนามจะอยู่ในระดับสูงที่ระดับสูงกว่าร้อยละ 60 ของ GDP IMF ได้คาดว่า อัตราหนี้สาธารณะของเวียดนามจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจนเกินเพดานหนี้ที่รัฐบาลตั้งไว้ (ร้อยละ 65 ของ GDP) และจะคงที่ที่อัตราร้อยละ 65.4 ของ GDP ในปี พ.ศ. 2565 ทั้งนี้ นโยบายการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสถาบันทางการเมืองของเวียดนามในปัจจุบัน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง จะส่งเสริมให้เวียดนามมีความสามารถในการชำระหนี้สาธารณะได้

ด้านการส่งออกของเวียดนาม มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดจาก 2.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2529 เป็น 176.63 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2559 และเป็น 214.02 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2560 หรือเท่ากับเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.2 จากปี พ.ศ. 2559 ตลาดส่งออกที่สำคัญของเวียดนาม ได้แก่ สหรัฐฯ สหภาพยุโรป จีน อาเซียน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้

ด้านการค้า แม้ไทยและเวียดนามจะไม่มีพรมแดนติดต่อกัน แต่เวียดนามเป็นคู่ค้าของไทยอันดับที่ 7 ในโลก และอันดับที่ 4 ในกลุ่มอาเซียน โดยมีมูลค่าการค้าระหว่างกันในปี พ.ศ. 2560 จำนวน 563,975.07 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ถึงร้อยละ 15.88 อีกทั้ง ผลจากการประชุมรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการไทย-เวียดนาม (JRC) ครั้งที่ 3 ไทยและเวียดนามได้ตั้งเป้าหมายเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างกันเป็น 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี 2563

ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับ ที่	รายการ	2558	2559	2560	2561
1	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี)	6.0	6.7	6.2	6.8
2	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) (พันล้าน เหรียญสหรัฐ)	185.9	191.5	201.3	215.4
3	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (GNI per capita) (เหรียญสหรัฐ)	1,900.0	1,990.0	2,060	N/A
4	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละต่อปี)	4.1	0.6	2.7	3.5
5	ดุลบัญชีเดินสะพัด (ร้อยละต่อ GDP)	4.9	0.5	3.0	2.9
6	เงินทุนสำรองสุทธิ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	34.3	28.3	41.0	54.5
7	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) (พันล้าน เหรียญสหรัฐ)	9.2	11.8	12.6	13.0
8	จำนวนประชากร (ล้านคน)	90.73	91.68	92.64	93.61
9	อัตราการว่างงาน (ร้อยละต่อปี)	2.05	2.40	2.40	2.40
10	หนี้รัฐบาลต่อ GDP	55.13	58.25	62.00	64.57
11	สัดส่วน ODA ต่อรายได้ประชาชาติ (เหรียญสหรัฐ) (Net ODA received per capita)	45.55	33.74	30.59	N/A

ที่มา : 1) IMF, World Economic Outlook 2017

3) ADB, Asian Development Outlook 2017, update

2) The World Bank Data 4) ADB, Asian Development Outlook 2018

2. ศักยภาพของประเทศในการกู้เงินและโอกาสในการดำเนินงานของ สพพ.

ปัจจุบันเวียดนามมีรายได้ต่อประชากร ประมาณ 2,170.65 เหรียญสหรัฐ และถือเป็นประเทศที่มีฐานะเป็นประเทศมีรายได้ระดับกลางระดับต่ำ (Lower Middle Income Country : LM) ซึ่งทำให้ประเทศต่างๆ ที่ต้องการให้ความช่วยเหลือจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการให้ความช่วยเหลือใหม่ ในขณะที่เวียดนามเองก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์และแนวทางในการรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศด้วยเช่นกัน เพื่อให้สอดคล้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา และภาวะเศรษฐกิจโลกที่ผันผวน เช่น ประเทศญี่ปุ่นโดยความช่วยเหลือผ่านองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) ได้เปลี่ยนแปลงแนวทางการให้ความช่วยเหลือเวียดนามจากเน้นการให้เปล่า (Grants) โดยเปลี่ยนสถานะของความสัมพันธ์ใหม่เป็นหุ้นส่วนเพื่อความร่วมมือและลดความช่วยเหลือแบบให้เปล่าลง ธนาคารโลก (World Bank) และธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) กำหนดนโยบายการให้ความช่วยเหลือแก่เวียดนามใหม่ โดยเมื่อกลางปี พ.ศ. 2560 World Bank ประกาศยกเลิกนโยบายการให้เงินกู้ (สิทธิพิเศษ) แก่เวียดนาม และจะไม่พิจารณาการให้เงินให้เปล่า (grants) แก่เวียดนามเช่นกัน เนื่องจากเวียดนามมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมากแล้ว หากเวียดนามจะกู้เงินจากองค์กรเหล่านี้ เวียดนามต้องกู้ในอัตราปกติที่องค์กรเหล่านี้กำหนด

สำหรับนโยบายของรัฐบาลเวียดนามเกี่ยวกับการใช้เงิน ODA เวียดนามให้ความสำคัญกับการใช้เงิน ODA จากต่างชาติ โดยเวียดนามมีนโยบายการใช้เงิน ODA ในรูปแบบของเงินให้เปล่า (grants) สำหรับโครงการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายในสาขาต่างๆ ประกอบด้วย 1) Policy Reformation 2) Institutional Reformation 3) Human Resource Development เงินให้เปล่าส่วนใหญ่จะถูกใช้ใน

การปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร หรือพื้นที่บริเวณหุบเขา และใช้ในการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพัฒนาด้านนวัตกรรม (Innovation Development) และโครงการ PPP (Public-Private Partnership) สำหรับ ODA ในรูปแบบเงินกู้ จะใช้สำหรับโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่รัฐบาลให้ความสำคัญและมีประสิทธิภาพ การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการลงทุน การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในเขตที่รัฐให้ความสำคัญ และการพัฒนาเมือง ซึ่งเป็นโครงการที่จะมีการพัฒนาในช่วงปี พ.ศ. 2563–2573 รวมถึงโครงการปรับปรุงด้านการเกษตรที่มีการสร้างสรรค์ มีนวัตกรรม ดังนั้น นโยบายการใช้เงิน ODA ในรูปแบบเงินกู้และเงินให้เปล่าของเวียดนามจะมีเป้าหมายในการใช้เงินต่างกัน

ในปี พ.ศ. 2560–2561 World Economic Forum ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) ของเวียดนามอยู่ในอันดับที่ 55 จาก 137 ประเทศ โดยได้ 4.4 จาก 7 คะแนน โดยค่า GCI มีค่ามากกว่าปี พ.ศ. 2559–2560 ซึ่งเวียดนามถูกจัดอันดับอยู่ที่ 60 จาก 138 ประเทศ ทั้งนี้ ปัจจัยลบที่เป็นปัญหาต่อการดำเนินธุรกิจเวียดนาม 3 อันดับแรก ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน (Access to financing) การขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ (Inadequately educated workforce) และปัญหาการคอร์รัปชัน (Corruption) อย่างไรก็ตาม GCI ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 79 โดยได้ 3.9 จาก 7 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่าความต้องการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของเวียดนามมีแนวโน้มคงที่ ในกรณีนี้ แม้ว่าเวียดนามจะมีความต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่แต่ละระดับการพัฒนาส่วนใหญ่ยังกระจุกตัวอยู่ตามเมืองสำคัญๆ รัฐบาลเวียดนามเริ่มมีการกระจายความเจริญสู่พื้นที่ทุรกันดาร หรือชนบท โดยเฉพาะบริเวณเวียดนามตอนเหนือ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของประชากร ดังนั้น สพพ. ยังมีโอกาสในการดำเนินงานด้านความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในเวียดนามต่อไป

ปัจจุบัน สพพ. ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินและทางวิชาการแก่เวียดนามไปแล้วจำนวนรวม 3 โครงการ คิดเป็นวงเงินรวมทั้งสิ้น 188 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.19 ของภาพรวมการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้านของ สพพ.

จากปัจจัยที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเวียดนามเป็นประเทศที่มีศักยภาพสูง ทั้งปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเมืองที่มีเสถียรภาพ ภูมิรัฐศาสตร์ที่ตั้งติดประเทศจีน และมีท่าเรือสำคัญหลายแห่งที่สามารถเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งทางเรือไปยังทวีปอเมริกาได้ ซึ่งมีสหรัฐฯ เป็นตลาดส่งออกขนาดใหญ่ มีประชากรวัยแรงงานเป็นจำนวนมากและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ เป็นต้น เวียดนามจึงเป็นประเทศที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของไทยและภูมิภาคในทุกด้าน ทั้งทางด้านการค้า การลงทุน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และเวียดนามเป็นประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ไทยดำเนินนโยบายในลักษณะ “หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์” (Strategic partner) และด้วยปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจของเวียดนามมีแนวโน้มเติบโตในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง เวียดนามจึงอาจไม่อยู่ในสถานะที่ไทยจะให้ความช่วยเหลือทางการเงินในรูปแบบผู้ให้ (Donor) กับผู้รับ (Recipient) ดังนั้น สพพ. จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับเวียดนาม ดังนี้

2.1 การดำเนินยุทธศาสตร์ด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในรูปแบบ “หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์” ร่วมกับ สพพ. เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาแก่ประเทศที่สามารถร่วมกัน ในฐานะหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา (Emerging Donors) ในภูมิภาค โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองประเทศ และการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนในภูมิภาค

2.2 การดำเนินโครงการระหว่าง สพพ. กับเวียดนามควรอยู่ในรูปแบบ “ความร่วมมือ” ระหว่างกันโดยเฉพาะความร่วมมือในการฝึกอบรม การถ่ายทอดความรู้ รวมถึงความร่วมมือด้านการเงิน และวิชาการ โดยหากเวียดนามประสงค์จะมีความร่วมมือด้านการเงินกับ สพพ. เงื่อนไขทางการเงินอาจจะต้องปรับเปลี่ยนตามสถานะเศรษฐกิจของประเทศเวียดนาม

3. สาขาความร่วมมือระหว่าง สพพ. กับเวียดนาม

3.1 รูปแบบความร่วมมือ

จากปัจจัยที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า เวียดนามมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของไทยและของภูมิภาคและเป็นประเทศเดียวที่ดำเนินความสัมพันธ์ในรูปแบบหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างกัน โดยมีความสำคัญทั้งทางด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อีกทั้ง เศรษฐกิจของเวียดนามมีการขยายตัวในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง และมีการลงทุนจากต่างประเทศจำนวนมาก ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรให้ความสำคัญต่อความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจกับเวียดนาม เพื่อการเจริญเติบโตร่วมกันในอนุภูมิภาคอย่างมั่นคงและยั่งยืน และในกรณีที่เวียดนามประสงค์จะร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับ สพพ. ในอนาคต จึงควรพิจารณาดำเนินการตามนัยที่กล่าวในข้อ 2 โดยกำหนดรูปแบบความร่วมมือ ดังนี้

3.1.1 ดำเนินยุทธศาสตร์การให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาในรูปแบบเงินกู้เงื่อนไขผ่อนปรน (Concessional Loan) ในโครงการที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองประเทศ

3.1.2 ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการในรูปแบบของเงินให้เปล่า (Grant Aid) สำหรับการเตรียมความพร้อมของโครงการ และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่ สพพ. ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

3.2 สาขาความร่วมมือ

3.2.1 **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** (Infrastructure Development) สพพ. ควรพิจารณาความร่วมมือทางการเงินหรือวิชาการในโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเวียดนาม เพื่อสนับสนุนโครงการคมนาคมขนส่งและความเชื่อมโยงในภูมิภาคจากประเทศไทยไปยังเวียดนามและจีน รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามแนวระเบียงเศรษฐกิจสำคัญของ GMS อาทิ แนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) แนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor: SEC) และแนวระเบียงเศรษฐกิจชายฝั่งตอนใต้ (Southern Coastal Economic Corridor: SCEC) และอาจพิจารณาดำเนินโครงการที่สามารถเชื่อมโยงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวด้วย

3.2.2 **ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** (Human Resource Development/ Capacity Building) สพพ. ควรพิจารณาความร่วมมือในรูปแบบของการถ่ายทอดความรู้หรือการฝึกอบรมในระยะสั้นโดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะของบุคลากรเวียดนาม เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการและการบำรุงรักษาโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และโครงการในลักษณะ Public-Private partnership (PPP) ด้านการเกษตรสมัยใหม่ (Innovative Agriculture) เป็นต้น

4. พื้นที่การดำเนินโครงการ

เพื่อให้การดำเนินงานระหว่าง สพพ. กับเวียดนาม เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในด้านผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ และการเป็นกลไกของรัฐบาลไทยในการดำเนินนโยบายตามกรอบความร่วมมือต่างๆ สพพ. จึงกำหนดพื้นที่ดำเนินโครงการ โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.1 พื้นที่โครงการซึ่งตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจ GMS และพื้นที่เชื่อมโยง หรือโครงการภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS หรือกรอบความร่วมมืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และ/หรือโครงการที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างไทย - เวียดนาม - จีน

4.2 พื้นที่โครงการซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับประเทศไทย และ/หรือ เชื่อมโยงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย และ/หรือเกิดผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างไทยกับเวียดนาม เพื่อสนับสนุนเครือข่ายความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง และเติมเต็ม Value Chain ในอนุภูมิภาค ส่งเสริมการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวระหว่างกัน

4.3 พื้นที่โครงการซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของเวียดนาม

พื้นที่โครงการ

บทที่ 7

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับราชอาณาจักรภูฏาน ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2564

1. สถานการณ์ทางการเมืองและสถานะเศรษฐกิจของประเทศ

1.1 สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

ภูฏานมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ สมาชิกรัฐสภาจากการเลือกตั้ง และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล

หลักการความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness: GNH) เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาของภูฏานที่เน้นการพัฒนาองค์รวมทั้งด้านวัตถุ และด้านที่มีใช้วัตถุ โดย GNH มี 4 เสาที่เป็นกรอบสำคัญในการพัฒนาประเทศ คือ เสาที่ 1 การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมอย่างยุติธรรมและยั่งยืน เสาที่ 2 ธรรมชาติ เสาที่ 3 การส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม และเสาที่ 4 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันภูฏานอยู่ในช่วงของการพัฒนาตามแผน 5 ปี ฉบับที่ 12 (12th Five Year Plan) ระหว่างปี 2018-2022 ซึ่งตามแผนดังกล่าวมีเป้าหมายในการพัฒนาภูฏานไปสู่ 1. สังคมแห่งความยุติธรรม 2. สังคมแห่งความสมัครสมานสามัคคี 3. สังคมที่มีความยั่งยืน และ 4. การให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ

แผน 5 ปี ฉบับที่ 12 ได้กำหนดประเด็นที่ภูฏานต้องการพัฒนา (National Key Results Areas: NKRA) ทั้ง 16 ด้าน ดังนี้

1. ความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค
2. การส่งเสริมผลิตภาพ และความหลากหลายทางเศรษฐกิจ
3. การขจัดความยากจนและลดความไม่เท่าเทียม
4. การส่งเสริมและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม
5. การรักษาระบบนิเวศน์
6. การส่งเสริมการพัฒนาที่รองรับภัยพิบัติและภาวะโลกร้อน
7. การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา
8. ความมั่นคงทางอาหารและน้ำดื่ม
9. การปรับปรุงพัฒนาการให้บริการสาธารณะ การสื่อสาร และโครงสร้างพื้นฐาน
10. สนับสนุนความเท่าเทียมทางเพศ
11. ส่งเสริมการสร้างการจ้างงาน
12. ลดปัญหาการทุจริต
13. เสริมความแข็งแกร่งในการกระจายอำนาจและประชาธิปไตย
14. ส่งเสริมสังคมแห่งการรักษาสุขภาพ
15. พัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน โดยคำนึงถึงความยั่งยืน
16. เสริมสร้างความแข็งแกร่งทางสถาบันและกระบวนการยุติธรรม

นโยบายด้านการต่างประเทศของภูฏานมีสองด้าน ประกอบด้วย

ด้านการเมือง

1. ส่งเสริมและรักษาความมั่นคงแห่งชาติ
2. สนับสนุนสันติภาพและความมั่นคงของโลกโดยเข้าร่วมการหารือในระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว
3. ส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างประเทศบนพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ด้านเศรษฐกิจการค้า

1. พัฒนาและขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าที่มีประโยชน์ร่วมกัน ทั้งในระดับพหุภาคี ระดับภูมิภาค และระดับทวิภาคี
2. สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและมีลักษณะเป็นพลวัตร โดยอาศัยการระดมทรัพยากรจากภายนอกประเทศ

จากนโยบายที่กล่าวข้างต้น ภูฏานมีแนวโน้มเชิงบวกในการเปิดรับความร่วมมือเพื่อการพัฒนาจากภายนอกประเทศ เนื่องจากภูฏานต้องการหลุดพ้นจากการเป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Countries: LDCs) ภายในปี 2022 อย่างไรก็ตาม การพัฒนาต่างๆ จะต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการความสุขมวลรวมประชาชาติ ที่เน้นการพัฒนาอย่างสมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุ กับการพัฒนาทางจิตใจ เพื่อให้ประชาชนมีความสุขและความพึงพอใจ

1.2 สภาวะเศรษฐกิจ

ภูฏานเป็นประเทศที่มีขนาดเล็ก แต่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วประเทศหนึ่งของโลก มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 7.5 ในช่วงปี 2006-2015 อยู่ในลำดับที่ 13 จาก 118 ประเทศ (อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยทุกประเทศที่ร้อยละ 4.4)

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจดังกล่าวได้กระจายสู่ประชาชนชาวภูฏานอย่างทั่วถึง โดยพิจารณาได้จากความยากจนอย่างรุนแรงลดลงจากร้อยละ 25 ในปี 2003 เหลือเพียงร้อยละ 2 ในปี 2012 (จากเกณฑ์เส้นความยากจนที่วัดจากรายได้ 1.9 เหรียญสหรัฐ/ วัน) (World Bank)

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของภูฏาน (Economic Development Policy: EDP 2017) มี 5 ด้าน (Five Jewels) ที่ภูฏานให้ความสำคัญในลำดับต้น ประกอบด้วย การพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ การท่องเที่ยว การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การพัฒนาเหมืองแร่ และการพัฒนาด้านการเกษตร

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภูฏานมาจากเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินกู้จากอินเดียสำหรับสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำซึ่งมีอัตราส่วนประมาณร้อยละ 70 ของหนี้ต่างประเทศ จึงทำให้ภูฏานขาดดุลบัญชีเดินสะพัดประมาณร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และมีภาวะหนี้สาธารณะอยู่ในระดับสูงมากกว่าร้อยละ 100 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ทั้งนี้ หากโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำทยอยสร้างเสร็จและส่งกระแสไฟฟ้าขายให้แก่อินเดีย ภูฏานจะมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้สัดส่วนของหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลง

ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับ ที่	รายการ	2558	2559	2560	2561
1	ประชากร (ล้านคน) ²	0.779	0.792	0.804	0.817 e
2	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ) ²	6.1	6.4	6.0	7.12 e
3	การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	2,027	2,127	2,334	2,547 e
4	รายได้ประชาชาติต่อหัว (เหรียญสหรัฐฯ) ²	2,603.100	2,687.86	2,903.23	3,117.85 e
5	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) ¹	6.3	3.9	3.4 e	4.1 e
6	อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ⁴	2.6	2.5	2.4	N/A
7	หนี้รัฐบาลต่อ GDP ²	98.2	109.9	102.4	100.4 e
8	เงินลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) (เหรียญสหรัฐฯ) ³	7,270,000	-12,480,000	N/A	N/A
9	ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	-0.574	-0.618	-0.479 e	-0.499 e
10	สัดส่วน ODA ต่อรายได้ประชาชาติ (ร้อยละ) ¹	5.183	2.537	N/A	N/A
11	เงินทุนสำรองสุทธิ (ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	1,141	1,157	1,417	N/A

ที่มา : 1) World Bank

2) International Monetary Fund

3) UNCTAD

4) National Statistics Bureau, Bhutan

หมายเหตุ : เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูล ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจจึงยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง

: e = estimate

2. ศักยภาพของประเทศในการกู้เงินและโอกาสการดำเนินงานของ สพพ.

ในปี 2017-2018 World Economic Forum (WEF) ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) ของภูฏานอยู่ในอันดับที่ 82 จาก 137 ประเทศ โดยได้ 4.1 จาก 7 คะแนน ซึ่งค่า GCI มีแนวโน้มดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2016-2017 ได้ลำดับที่ 97 จาก 138 ประเทศ และปี 2015-2016 ได้ลำดับที่ 105 จาก 140 ประเทศ อย่างไรก็ตาม GCI ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 89 โดยได้ 3.6 จาก 7 คะแนน ซึ่งสะท้อนปัญหาด้านการมีโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอ (เป็นปัญหาลำดับที่สามในการประกอบธุรกิจในภูฏาน โดยปัญหาลำดับที่หนึ่งและสองคือ การเข้าถึงระบบการเงิน และความเข้มงวดของกฎหมายแรงงานตามลำดับ) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานของภูฏานยังต้องได้รับการพัฒนาอีกมาก

หนี้สาธารณะต่างประเทศ (External Public Debt) ของภูฏานสามารถแยกวิเคราะห์ได้สองประเภท คือ หนี้จากโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ (Hydropower debt) ซึ่งมีอัตราส่วนร้อยละ 80 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และหนี้ที่ไม่ใช่โรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ (Non-hydropower debt) ในอัตราส่วนร้อยละ 20 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งหนี้ประเภทหลังอยู่ในรูปแบบเงินกู้เงื่อนไขผ่อนปรน (Concessional Loan) จากองค์กรความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำและระยะเวลาการชำระหนี้ที่ยาว ประกอบกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภูฏานที่ยังมีแนวโน้มสูงกว่าร้อยละ 7 จึงทำให้ Non-hydropower debt ไม่เกิดความเสี่ยงในการชำระหนี้

ในส่วนของ Hydropower debt ที่มีอัตราส่วนหนี้ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสูงนั้น กว่าร้อยละ 90 ของ Hydropower debt อันเดียวเป็นผู้ให้เงินกู้ ในอัตราดอกเบี้ยสูงถึงร้อยละ 9-10 ตามสัญญาที่กำหนดจ่ายคืนงวดแรกในปี 2018 แต่การก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำล่าช้าออกไปยังไม่แล้วเสร็จ ซึ่งทำให้ค่าก่อสร้างเพิ่มขึ้น และการรับรู้รายได้จากการขายพลังงานไฟฟ้าต้องล่าช้าออกไป อย่างไรก็ตามทางรัฐบาลอินเดียได้รับผิดชอบความเสี่ยงจากการก่อสร้างและการเงินของโครงการโรงไฟฟ้า

พลังงานน้ำ รวมถึงสัญญาว่าจะซื้อกระแสไฟฟ้าในราคาที่สะท้อนต้นทุนและบวกเพิ่มให้อีกร้อยละ 15 จากรายได้สุทธิ ซึ่งจากเงื่อนไขดังกล่าวนี้ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) ได้วิเคราะห์ว่า ภูฏานแม้มีอัตราส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในระดับที่สูง แต่ยังคงไม่เกิดปัญหาความเสี่ยงในการชำระหนี้

จากข้อมูลดังกล่าวภูฏานจะให้ความสำคัญกับการกู้เงินเพื่อนำมาสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ ซึ่งภูฏานได้กำหนด Public Debt Policy 2016 ที่ระบุว่าภาระการชำระหนี้โรงไฟฟ้าพลังงานน้ำในแต่ละปีจะต้องไม่เกินร้อยละ 40 ของรายได้จากการขายไฟฟ้า โดยมีได้กำหนดเพดานหนี้ ในขณะที่หนี้ที่ไม่ใช่โรงไฟฟ้าพลังงานน้ำจะถูกกำหนดเพดานไว้ไม่เกินร้อยละ 35 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศตลอดระยะเวลาห้าปีของแผน 5 ปี ฉบับที่ 12 (12th Five Year Plan) ระหว่างปี 2018-2022

แม้ว่าภูฏานเป็นประเทศที่มีอัตราส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (the public debt-to-GDP ratio) ในอัตราส่วนที่สูงกว่าร้อยละ 100 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนดังกล่าวจะลดลง และต่ำกว่าร้อยละ 60 ภายในปี 2027 และลดเหลือร้อยละ 49 ภายในปี 2036 ซึ่งเป็นผลจากการขายไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ (โดยภายในปี 2026 ภูฏานจะสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำได้ประมาณ 7,000 MW จากกำลังการผลิตทั้งหมดประมาณ 24,000 MW) ทำให้ภูฏานมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายกระแสไฟฟ้าให้อินเดีย และชำระหนี้เงินกู้ค่าก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำดังกล่าว จึงทำให้อัตราส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลงเป็นลำดับ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สพพ. จึงกำหนดยุทธศาสตร์ในการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาของภูฏานด้านการให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่าในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD) เสริมสร้างทักษะบุคลากรภาครัฐของภูฏาน เพื่อเตรียมความพร้อมให้ภูฏานพัฒนาประเทศได้ตามหลักความสุขมวลรวมประชาชาติและบรรลุเป้าหมายของแผน 5 ปี ฉบับที่ 12 รวมทั้งเพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง สพพ. กับภูฏาน ซึ่งจะนำไปสู่โครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินต่อไปในอนาคต ภายหลังจากสถานะหนี้สาธารณะต่อ GDP ของภูฏานลดลงตามการคาดการณ์ดังกล่าว

3. สาขาความร่วมมือระหว่าง สพพ. กับภูฏาน

3.1 รูปแบบความร่วมมือ

จากภาระหนี้สาธารณะที่อยู่ในระดับสูง และการให้ความสำคัญกับการกู้เงินมาพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ ซึ่งเป็นโครงการที่มีมูลค่าสูงกว่าขอบเขตการให้ความช่วยเหลือของ สพพ. อีกทั้งภูฏานเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ไม่มีพรมแดนติดกับไทย ภูมิประเทศของภูฏานถูกโอบล้อมด้วยประเทศจีนและอินเดีย มีลักษณะเป็นเทือกเขาสูง ไม่มีทางออกทะเล การเดินทางเข้าสู่ประเทศภูฏานโดยตรงมีทางอากาศเพียงทางเดียว ซึ่งมีต้นทุนสูง นับว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการนำพาเอกชนไทยไปลงทุน โดยเฉพาะข้อกำหนดของ สพพ. ที่กำหนดให้ประเทศเพื่อนบ้านต้องใช้สินค้าและบริการของไทยอย่างน้อยร้อยละ 50 รวมทั้งปัญหาในการขนส่งสินค้า และเครื่องจักรที่จำเป็นต่อการลงทุนในภูฏาน ดังนั้น สพพ. จึงควรให้ความช่วยเหลือในรูปแบบดังต่อไปนี้

3.1.1 การให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่า (Grant Aid) สำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดเล็กและการพัฒนาบุคลากรภาครัฐของภูฏาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถรองรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการบริหารจัดการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในอนาคต โดยในส่วนนี้อาจร่วมมือกับ

กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) ซึ่งปัจจุบันดำเนินการให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยให้ทุนการศึกษาแก่บุคลากรภาครัฐและประชาชนชาวภูฏาน

3.1.2 การให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ (Technical Assistance) เพื่อจัดเตรียมความพร้อมของโครงการ และเกี่ยวเนื่องกับการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Assistance) โดยให้ดำเนินการเฉพาะโครงการที่เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลไทย หรือสนับสนุนการดำเนินงานตามกรอบ BIMSTEC เท่านั้น

3.2 สาขาความร่วมมือ

3.2.1 ส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานด้านคมนาคมขนส่ง สนับสนุนการพัฒนามาตรฐานการคมนาคมขนส่งทั้งด้านการออกแบบ การก่อสร้างและการบำรุงรักษาถนน และระบบคมนาคมทางอากาศ โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาด้านการคมนาคมของไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาของระบบคมนาคมขนส่งในภูฏานให้มีความยั่งยืน ได้มาตรฐาน และครอบคลุมความต้องการยิ่งขึ้น ซึ่งการมีระบบคมนาคมที่สะดวกมีมาตรฐานจะช่วยสนับสนุนการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวต่อไป ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวควรสอดคล้อง หรือสนับสนุนโครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินของ สพพ. ในอนาคต

3.2.2 ส่งเสริมการวางแผนพัฒนาเมืองและชนบท (Urban and Rural Development Planning) สนับสนุนการวางแผนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นด้านสาธารณูปโภค เพื่อให้บุคลากรชาวภูฏานสามารถบริหารจัดการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา การสาธารณสุข และการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานครอบคลุมความต้องการในเมืองสำคัญๆ และพื้นที่ในเขตชนบทเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวภูฏาน ด้วยการพัฒนาที่อยู่อาศัย การศึกษาและการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และครอบคลุม จะช่วยบรรเทาปัญหาความยากจนของประชาชน

4. พื้นที่โครงการ

เพื่อให้การดำเนินงานกับภูฏานเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งด้านผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ และการเป็นกลไกของรัฐบาลไทยในการดำเนินนโยบายตามกรอบความร่วมมือต่างๆ สพพ. จึงกำหนดพื้นที่ดำเนินโครงการ โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.1 การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรภาครัฐของภูฏานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถรองรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการบริหารจัดการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อภูฏานในอนาคต

4.2 พื้นที่โครงการซึ่งอยู่ภายใต้กรอบความร่วมมือ BIMSTEC หรือโครงการอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลไทย

บทที่ 8

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2564

1. สถานการณ์ทางการเมืองและสถานะเศรษฐกิจของประเทศ

1.1 สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา (ศรีลังกา) ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย โดยมีประธานาธิบดี ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเป็นประมุขของประเทศและเป็นหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำกระทรวงต่างๆ เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ ระบบรัฐสภาของศรีลังกาเป็นสภาเดี่ยว มีสมาชิกทั้งหมด 225 คน โดยสมาชิกรัฐสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชนและอยู่ในตำแหน่งคราวละ 6 ปี

การเมืองของศรีลังกาประกอบไปด้วยพรรคการเมืองหลายพรรค แต่พรรคการเมืองหลักมีจำนวน 2 พรรค เท่านั้น คือ Sri Lanka Freedom Party (SLFP) และพรรค United National Party (UNP) และมี พรรคการเมืองขนาดเล็กอีกหลายพรรค ดังนั้น รัฐบาลศรีลังกาส่วนใหญ่จึงเป็นรัฐบาลผสมระหว่างพรรคการเมืองหลักและพรรคการเมืองขนาดเล็ก

ประธานาธิบดีคนปัจจุบันของศรีลังกา คือ นาย Maithripala Sirisena ซึ่งมาจากพรรค SLFP ได้รับการเลือกตั้งเมื่อเดือนมกราคม 2558 มีชัยชนะเหนือนาย Mahindha Rajapaksa ซึ่งปกครองประเทศมาตั้งแต่ปี 2548 อย่างไรก็ตาม พรรคของนาย Mahindha Rajapaksa ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งท้องถิ่นอีกครั้งเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ซึ่งเป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นถึงความไม่แน่นอนทางการเมืองของศรีลังกา โดยนาย Mahindha Rajapaksa ได้เรียกร้องให้มีการยุบสภา เพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา รวมถึงเลือกตั้งเลือกตั้งประธานาธิบดีทันที

1.2 สถานะเศรษฐกิจ

ศรีลังกามีประชากรรวมทั้งสิ้น 21.4 ล้านคน ถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศ Lower Middle-Income Country โดยมีรายได้ต่อประชากรประมาณ 3,065 เหรียญสหรัฐ มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 4.74 ต่อปี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ADB'Sri Lanka economy) แต่อย่างไรก็ดี ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาได้มีสัญญาณที่แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ลดลง เนื่องจากความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองที่ส่งผลให้การดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยปัญหาหลักของศรีลังกาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) ของประเทศ

ในปี 2560 รัฐบาลศรีลังกาได้พยายามปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้พยายามเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผ่านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้แก่แรงงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคการผลิต นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจโดยพยายามใช้การบริโภคภาคประชาชน (Private Consumption) และการลงทุน (Investment) เป็นแรงขับเคลื่อนหลักของระบบเศรษฐกิจ รัฐบาลศรีลังกายังได้เปิดรับการลงทุน

โดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) ทั้งในรูปแบบของการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและการให้สัมปทานในโครงการลงทุนขนาดใหญ่ ในปี 2560 ศรีลังกามีมูลค่า FDI คิดเป็นเงินจำนวน 1.63 พันล้านเหรียญสหรัฐ โดยประเทศจีนเป็นผู้ลงทุนที่มีมูลค่าอันดับหนึ่งของศรีลังกา นอกจากนี้ รัฐบาลศรีลังกียังได้วางเป้าหมายการพัฒนาประเทศเพื่อรองรับการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งกำหนดให้ศรีลังกาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการเชื่อมโยงด้านการขนส่งสินค้าในภูมิภาคเอเชียใต้ โดยในปี 2560 ศรีลังกามีมูลค่าการส่งออกสินค้าจำนวน 11.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปี 2559 สินค้าส่งออกที่สำคัญของศรีลังกา คือ สิ่งทอและเครื่องแต่งกาย ใยซา ยางพารา และอัญมณี

ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับ ที่	ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ	ปี พ.ศ.			
		2558	2559	2560 (e)	2561(e)
1	จำนวนประชากร (ล้านคน) ²	20.97	21.20	4,214	21.69
2	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี) ²	5.0	4.5	3.1	4.0
3	การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	79.6	80.1	87.6	93.4
4	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (เหรียญสหรัฐฯ) ²	3,794.6	3,819.2	4,084.6	4,309.1
5	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละต่อปี) ²	4.6	4.5	7.2	4.7
6	อัตราการว่างงาน (ร้อยละต่อปี) ²	4.7	4.4	4.4	4.4
7	หนี้รัฐบาลต่อ GDP ²	78.49	79.61	79.42	77.34
8	เงินลงทุนจากต่างประเทศ (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ³	0.68	0.89	1.38	N/A
9	ดุลบัญชีเดินสะพัด (ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	-1.88	-1.91	-2.54	-2.53
10	สัดส่วน ODA ต่อรายได้ประชาชาติ (ร้อยละ) ¹	0.54	0.46	N/A	N/A
11	เงินทุนสำรองสุทธิ (ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	7,304	6,019	7,505	8,014

ที่มา: ¹ World Bank

² International Monetary Fund

³ Asian Development Bank

2. ศักยภาพของประเทศในการกู้เงินและโอกาสการดำเนินงานของ สพพ.

ในปี 2560-2561 World Economic Forum (WEF) ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) ของศรีลังกาอยู่ในอันดับที่ 85 จาก 137 ประเทศ โดยได้ 4.1 จาก 7 คะแนน ซึ่งค่า GCI มีแนวโน้มที่จะลดลงเมื่อเทียบกับปี 2559-2560 นอกจากนี้ GCI ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 85 โดยได้ 3.8 จาก 7 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานของศรีลังกายังต้องได้รับการพัฒนาเนื่องจากถูกทำลายไปในช่วงของสงครามกลางเมืองเป็นจำนวนมาก

ปัจจุบัน สภาวะเศรษฐกิจของศรีลังกาในระยะสั้น (Short term) ยังคงมีความท้าทายอันเป็นผลมาจากความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งอาจส่งผลถึงความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจและการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจตามที่วางแผนไว้ อย่างไรก็ตาม หากมีการขยายตัวในภาคการลงทุนภายในประเทศ การท่องเที่ยวและบริการ และการเพิ่มขึ้นของ FDI ก็อาจทำให้เศรษฐกิจของศรีลังกาสามารถขยายตัวได้เล็กน้อย ในระยะกลางถึงระยะยาว (Medium – Long term) คาดการณ์ว่า เมื่อการเมืองภายในประเทศมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปตามเป้าหมายที่

กำหนดไว้ GDP ของศรีลังกาก็อาจขยายตัวได้ถึงร้อยละ 5.5 ต่อปี โดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การเป็นศูนย์กลางการขนส่งสินค้าในภูมิภาคเอเชียใต้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การส่งออกขยายตัวได้ตามที่วางแผน และรัฐบาลสามารถลดภาวะการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด รวมถึง FDI เพิ่มขึ้นตามที่วางแผนไว้ ปัจจัยเหล่านี้ก็จะส่งผลให้เศรษฐกิจของศรีลังกาขยายตัวอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ IMF ได้คาดการณ์ว่า GDP ของศรีลังกาจะขยายตัวได้ถึงร้อยละ 5.5 และภาวะการขาดดุลงบประมาณจะลดลงจากร้อยละ 5.4 เหลือร้อยละ 3.5 ของ GDP ภายในปี 2563

อย่างไรก็ดี ประเด็นที่ควรต้องระมัดระวังและเกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาแก่ ศรีลังกา คือ ระดับหนี้สาธารณะที่อยู่ในระดับสูง โดย IMF ได้วิเคราะห์ Debt Sustainability ของศรีลังกาและพบว่า ในปี 2559 ระดับหนี้สาธารณะของศรีลังกาอยู่ที่ประมาณร้อยละ 79.5 ของ GDP และคาดว่าหนี้สาธารณะดังกล่าวจะลดลงได้ประมาณร้อยละ 2-3 ต่อปี และเหลือร้อยละ 70 ในปี 2563 ภายใต้เงื่อนไขที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีการลดลงของการขาดดุลงบประมาณและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ทั้งนี้ หากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของศรีลังกาไม่เป็นตามที่คาดการณ์ไว้ ก็อาจส่งผลให้หนี้สาธารณะลดลงได้น้อยกว่าที่ตั้งเป้าไว้ และอาจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 82 ในปี 2563

3. สาขาความร่วมมือระหว่าง สพพ. กับศรีลังกา

3.1 รูปแบบความร่วมมือ

จากข้อมูลที่กำลังข้างต้นจะเห็นได้ว่า ศรีลังกาถูกจัดอยู่ในประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับต่ำ และยังต้องการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานอีกเป็นจำนวนมาก เพื่อทดแทนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่ถูกทำลายไประหว่างสงครามกลางเมือง โดยรัฐบาลศรีลังกาได้เปิดรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศทั้งในรูปแบบทวิภาคี และรูปแบบพหุภาคี โดยกรอบความร่วมมือที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลไทยและศรีลังกา คือ ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) นอกจากนี้ ความร่วมมือระหว่างไทยกับศรีลังกาในระดับทวิภาคีก็มีความใกล้ชิดในทุกๆ ด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และศาสนา ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาศักยภาพทางเศรษฐกิจของศรีลังกาแล้วจะเห็นได้ว่า ศรีลังกามีแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นในทุกๆ ด้านหนี้สาธารณะมีแนวโน้มลดลง และ GDP ของประเทศมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่องภายใต้เงื่อนไขที่กล่าวไว้ข้างต้น อย่างไรก็ตาม การให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาแก่ ศรีลังกาอาจไม่เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) กับประเทศไทยอย่างชัดเจน และผู้ประกอบการไทยอาจไม่ได้รับผลประโยชน์มากเท่าที่ควรหรือมีความเสี่ยงในการเข้าไปดำเนินงาน ภายใต้การให้ความช่วยเหลือของ สพพ. ดังนั้น สพพ. จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับศรีลังกา ดังนี้

3.1.1 ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการในรูปแบบของเงินให้เปล่า (Grant Aid) สำหรับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) โดยอาจพิจารณาดำเนินการร่วมกับกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA)

3.1.2 ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ (Technical Assistance) เพื่อจัดเตรียมความพร้อมของโครงการ และเกี่ยวเนื่องกับการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Assistance) โดยให้

ดำเนินการเฉพาะโครงการตามนโยบายของรัฐบาลไทย หรือสนับสนุนการดำเนินงานของ BIMSTEC เท่านั้น

3.2 สาขาความร่วมมือ

3.2.1 สนับสนุนการเชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่ง (Connectivity) ภายในประเทศ ศรีลังกา โดยเฉพาะการเชื่อมโยงเมืองชนบทมายังเมืองหลัก เพื่อความสะดวกในการเดินทางของประชาชนและการขนส่งสินค้าภายในประเทศ

3.2.2 การพัฒนาเมือง (Urban Development) โดยเน้นพัฒนาเมืองเพื่อให้เกิดชุมชนที่มีศักยภาพและยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเมืองและพื้นที่โดยรอบ

4. พื้นที่โครงการ

เพื่อให้การดำเนินงานกับศรีลังกาเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งด้านผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ และการเป็นกลไกของรัฐบาลไทยในการดำเนินนโยบายตามกรอบความร่วมมือต่างๆ สพพ. จึงกำหนดพื้นที่ดำเนินโครงการ โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

4.1 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้แก่เจ้าหน้าที่ศรีลังกาในหลักสูตรที่เกี่ยวกับการพัฒนาและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และหลักสูตรอื่นๆ ที่ สพพ. ดำเนินการและเป็นประโยชน์กับศรีลังกา

4.2 พื้นที่โครงการซึ่งอยู่ภายใต้กรอบความร่วมมือ BIMSTEC หรือโครงการอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลไทย

บทที่ 9

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2564

1. สถานการณ์ทางการเมืองและสภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

1.1 สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน

สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเตร์ (ติมอร์) ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย โดยมีประธานาธิบดี ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน เป็นประมุขของประเทศ อยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร การเมืองภายในประเทศของติมอร์ค่อนข้างขาดเสถียรภาพ มีกลุ่มการเมืองจำนวนมากแข่งขันเพื่อแย่งชิงอำนาจในการปกครองประเทศ รัฐบาลปัจจุบันเป็นรัฐบาลเสียงข้างน้อยและไม่สามารถผ่านกฎหมายหรือบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นสาเหตุให้มีการประกาศยุบสภาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งอีกครั้งในเดือนพฤษภาคม 2561 นอกจากนี้ รัฐบาลติมอร์ได้พยายามเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนลำดับที่ 11 แต่เรื่องดังกล่าวยังคงไม่มีความชัดเจน เนื่องจากยังติดขัดปัญหาเรื่องการเมืองภายในประเทศ และกฎระเบียบต่างๆ ที่จะต้องมีความสอดคล้องกับกฎบัตรของอาเซียน ดังนั้น คาดว่าติมอร์จะยังไม่สามารถเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนได้ภายในปี 2561

1.2 สภาวะเศรษฐกิจ

ติมอร์มีประชากรรวมประมาณ 1.2 ล้านคน ถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศ Lower Middle-Income Country โดยมีรายได้ต่อประชากรประมาณ 1,405 เหรียญสหรัฐ มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 4 ต่อปี อย่างไรก็ตามการลงทุนส่วนใหญ่มาจากการลงทุนภาครัฐ การลงทุนของภาคเอกชนมีน้อยมากเมื่อภาครัฐไม่สามารถอัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจได้ ก็ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศชะลอตัว ประกอบกับความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง จึงส่งผลให้การลงทุนยังไม่มีเชื่อมั่นในการประกอบธุรกิจและเข้ามาลงทุนในติมอร์ การลงทุนของภาคเอกชนคิดเป็นร้อยละ 6 ของ GDP เท่านั้น เศรษฐกิจของติมอร์พึ่งพารายได้จากทรัพยากรน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ โดยรายได้หลักของประเทศมาจากการให้สัมปทานดังกล่าวและเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมัน ปัจจุบัน อยู่ระหว่างการเจรจาร่วมลงทุนแหล่งน้ำมันแห่งใหม่ โดยจะเป็นการร่วมลงทุนระหว่างรัฐบาลติมอร์ ออสเตรเลีย และบริษัทน้ำมันอีก 5 บริษัท เนื่องจากแหล่งน้ำมันในปัจจุบันคาดว่าจะหมดภายในปี 2564 ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญของติมอร์กำหนดให้ใช้เงินจากกองทุนได้ร้อยละ 3 ต่อปีเท่านั้น รัฐบาลติมอร์จึงต้องพยายามหารายได้จากส่วนอื่นๆ มาพัฒนาประเทศ รายได้ของติมอร์อีกส่วนมาจากเงินช่วยเหลือจากนานาชาติ โดยรายได้ในส่วนนี้คิดเป็นร้อยละ 10.8 ของเงินงบประมาณในแต่ละปี

ดัชนีทางเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

ลำดับ ที่	ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ	ปี พ.ศ.			
		2558	2559	2560	2561(e)
1	จำนวนประชากร (ล้านคน) ²	1.19	1.21	24.1	1.27
2	อัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี) ²	0.4	5.3	-0.5	2.8
3	การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	1.3	2.5	2.6	7.2
4	รายได้เฉลี่ยต่อหัว (เหรียญสหรัฐฯ) ²	2,620.3	2,079.6	2,104.5	2,158.8
5	อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) ²	-0.6	0.0	0.8	2.5
6	อัตราการว่างงาน (ร้อยละต่อปี)	3.6	4.0	3.8	4.1
7	หนี้รัฐบาลต่อ GDP	N/A	N/A	N/A	N/A
8	เงินลงทุนจากต่างประเทศ (พันล้านเหรียญสหรัฐฯ)	N/A	N/A	N/A	N/A
9	ดุลบัญชีเดินสะพัด (ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ²	0.20	-0.55	-0.34	-0.62
10	สัดส่วน ODA ต่อรายได้ประชาชาติ (ร้อยละ) ¹	7.8	N/A	N/A	N/A
11	เงินทุนสำรองสุทธิ (ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ³	1,124	N/A	N/A	N/A

ที่มา: ¹ World Bank

² International Monetary Fund

³ Asian Development Bank

2. ศักยภาพของประเทศในการกู้เงินและโอกาสการดำเนินงานของ สพพ.

โดยที่ติมอร์เป็นประเทศเกิดใหม่ ผ่านภาวะสงครามกลางเมืองมาไม่เกิน 15 ปี โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ภายในประเทศถูกทำลายระหว่างการสู้รบเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ติมอร์จึงมีความต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านระบบคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า น้ำประปา รวมถึงการพัฒนาทักษะทางด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศอาศัยอยู่ในเขตชนบทและประกอบอาชีพเกษตรกรรม และด้วยเหตุผลดังกล่าว สพพ. จึงน่าจะมีโอกาสให้ความช่วยเหลือติมอร์ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ตามนัยที่กล่าวได้ อย่างไรก็ตาม ใดๆก็ดี โดยที่รัฐบาลติมอร์ไม่ยอมรับความช่วยเหลือในลักษณะผูกมัด (Tied loan) การประมูลงานก่อสร้างจากเงินให้ความช่วยเหลือขององค์กรต่างๆ จะต้องเป็นในรูปแบบสากล คือใช้วิธี International Bidding เท่านั้น ซึ่งวิธีดังกล่าวไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขการดำเนินงานของ สพพ. ที่กำหนดให้ใช้ผู้รับเหมาก่อสร้างไทยเป็นผู้ดำเนินโครงการ ดังนั้น สพพ. จึงอาจไม่สามารถให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ติมอร์ได้

3. สาขาความร่วมมือที่ สพพ. จะดำเนินการ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า แม้ติมอร์จะมีความต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากกฎระเบียบภายในประเทศของติมอร์ไม่สอดคล้อง และไม่สามารถยืดหยุ่นเพื่อรับเงื่อนไขการดำเนินงานของ สพพ. ได้ ดังนั้น สพพ. จึงกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานกับติมอร์โดยให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการในรูปแบบของเงินให้เปล่า (Grant Aid) สำหรับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) เท่านั้น โดยอาจพิจารณาดำเนินการร่วมกับกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม